

Aan:
Leden PS

Assen, 31 maart 2008
Ons kenmerk: BC/GO/2008003332
Behandeld door de heer G. Oosten (0592) 36 52 78
Onderwerp: Aanbieding herzien Provinciaal Coördinatieplan Drenthe 2008

Geachte lid PS,

Bijgaand bied ik u het geactualiseerd Provinciaal Coördinatieplan Drenthe aan, zoals dit door mij is vastgesteld op 25 februari 2008. De wettelijke grondslag voor dit plan is terug te vinden in artikel 6 van de Wet Rampen en Zware ongevallen en komt in de plaats van het Coördinatieplan Drenthe van 17 oktober 2005.

In het Provinciaal Coördinatieplan staan mijn taken en bevoegdheden als Commissaris van de Koningin ten tijde van een (dreigende) ramp of zwaar ongeval en in de fase daarna.

Naast het wettelijk vereiste schema met betrekking tot de leiding over en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties bij de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval op provinciaal niveau, alsmede gegevens over het verzoeken van bijstand, wordt ook aan andere onderdelen aandacht besteed. Zo komen de crisisbesluitvorming- en coördinatiestructuur, de noodwettelijke bevoegdheden en het risicoprofiel van de provincie Drenthe aan bod.

Belangrijkste wijzigingen in het coördinatieplan van 2008, ten opzichte van het vorige plan van oktober 2005, is dat de opzet danig is gewijzigd. De taken en verantwoordelijkheden van de commissaris van de Koningin en het college van Gedeputeerde Staten zijn nu per onderwerp beschreven, bijvoorbeeld openbare veiligheid, milieu en nucleaire incidenten.

Het provinciaal coördinatieplan wordt tussentijds geactualiseerd indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven. Bij de opzet van het voorliggende plan is uitgegaan van de huidige wetgeving. De Wet op de Veiligheidsregio's, die op dit moment ter besluitvorming bij de Tweede Kamer ligt, brengt verandering in de wijze waarop de rampenbestrijding in Nederland is georganiseerd. Het Provinciaal Coördinatieplan Drenthe zal hierdoor mogelijk slechts een beperkte periode formele geldigheid hebben. Te zijner tijd zal ik u hierover nader informeren.

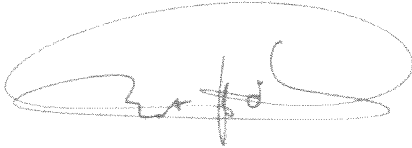

De meest recente versie van het provinciaal coördinatieplan zal binnenkort digitaal op www.drenthe.nl te vinden zijn.

Ik ga er vanuit dat dit plan u voldoende inzicht geeft in de wijze waarop de provincie haar rol vervult ten tijde van een (dreigende) ramp of zwaar ongeval.

Hoogachtend,
de Commissaris van de Koningin in de provincie Drenthe
A.L. ter Beek

namens deze,

drs. B.F. Potjer
Hoofd Bestuur en Communicatie

Provinciaal

Coördinatieplan

Voor de bestrijding van rampen en
zware ongevallen

Provinciaal Coördinatieplan
voor de bestrijding van rampen en zware ongevallen
in de provincie Drenthe

Februari 2008

Vaststellingsbesluit

De commissaris van de Koningin in de provincie Drenthe,
gelet op artikel 6 van de Wet Rampen en Zware Ongevallen;

BESLUIT

1. vast te stellen het 'Provinciaal coördinatieplan voor de bestrijding van rampen en zware ongevallen in de provincie Drenthe';
2. te bepalen dat het plan, indien nodig, mede aan de hand van de ontwikkelingen op het gebied van de organisatie van de bestrijding van rampen en zware ongevallen, verder wordt uitgewerkt en wordt aangevuld en geactualiseerd.
3. het in oktober 2005 vastgestelde provinciaal coördinatieplan in te trekken.

Assen, 25 februari 2008

De commissaris van de Koningin in de provincie Drenthe,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

de heer A.L. ter Beek

Inhoudsopgave

- 1 Provinciaal coördinatieplan**
  - 1.1 Inleiding
  - 1.2 Rol van de CvdK bij rampenbestrijding
  - 1.3 Actualiteit
  - 1.4 Redactie

- 2 Toepassingsbereik en begrippen**
  - 2.1 Inleiding
  - 2.2 Definities en begrippen

- 3 Openbare veiligheid**
  - 3.1 Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid
  - 3.2 Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg
  - 3.3 Aanwijzingen
  - 3.4 Toezicht noodverordening burgemeester
  - 3.5 Het bevorderen van afstemming van de informatieverstoring aan de media en de bevolking
  - 3.6 Afwijkende (sectorale) wetgeving

- 4 Openbare orde**
  - 4.1 Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde
  - 4.2 Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg
  - 4.3 Aanwijzingen
  - 4.4 Toezicht noodverordening burgemeesters
  - 4.5 Bijzondere regelingen en wetgeving

- 5 Milieu**
  - 5.1 Inleiding
  - 5.2 Inrichtingen
  - 5.3 Luchtverontreiniging
  - 5.4 Bodemverontreiniging als gevolg van ongewone voorvallen
  - 5.5 Veiligheid zwemgelegenheden

- 6 Waterstaatswerken**
  - 6.1 Inleiding
  - 6.2 GS als beheerder
  - 6.3 GS als toezichthouder richting andere beheerders

7 Nucleaire incidenten

- 7.1 Rol CvdK bij nucleaire incidenten
- 7.2 Verzoek om rijkscoördinatie
- 7.3 Overleg en informatieplicht
- 7.4 Het verlenen van medewerking aan uitvoering of handhaving van maatregelen

8 Buitengewone omstandigheden

- 8.1 Inleiding
- 8.2 Noodwettelijke bevoegdheden (staatsnoodrecht)
- 8.3 Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden (CwUt)
- 8.4 Uitbreiding van taken en bevoegdheden
- 8.5 Rijksfunctionarissen
- 8.6 Leiding en coördinatie bij rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden

9 Bijstand

- 9.1 Inleiding
- 9.2 Brandweerbijstand
- 9.3 Politiebijstand
- 9.4 Militaire bijstand
- 9.5 Geneeskundige bijstand
- 9.6 Bijstand van provinciale diensten
- 9.7 Bijstand reddingseenheden
- 9.8 Bijstand van rijksdiensten

10 Provinciale rampenstaf

- 10.1 Inleiding
- 10.2 Functie provinciale rampenstaf
- 10.3 Samenstelling provinciale rampenstaf
- 10.4 Kernstaf beleids- en managementteam (BT en MT)
- 10.5 Opschaling
- 10.6 Regionaal beleidsteam (RBT)
- 10.7 Inzet van liaisons
- 10.8 Inzet van provinciale functionarissen
- 10.9 Huisvesting en bereikbaarheid

Bijlagen

- 1 Bereikbaarheidsregelingen en telefoonlijst
- 2 Begripsomschrijvingen
- 3 Afkortingen
- 4 Verzendlijst

1 PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

1.1 Inleiding

Artikel 6 van de Wet Rampen en Zware Ongevallen (Wrzo) schrijft voor dat de commissaris van de Koningin (CvdK) een provinciaal coördinatieplan opstelt. Daarin moet in ieder geval zijn opgenomen:

- een schema met betrekking tot de leiding over en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties die betrokken zijn bij de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval op provinciaal niveau;
- gegevens over het verzoeken en verlenen van bijstand.

Daarnaast geeft dit plan inzicht in de verantwoordelijkheden die de CvdK en het college van Gedeputeerde Staten (GS) hebben bij de bestrijding van calamiteiten en op welke wijze zij deze uitvoeren.

Opzet van het plan

Dit coördinatieplan bestaat uit twee delen:

1. een algemeen deel, waarin het provinciale crisismanagement in algemene zin wordt beschreven;
2. een specifiek deel, waarin de organisatie van de crisismanagementorganisatie binnen de Drentse provinciale organisatie wordt beschreven.

Allereerst wordt ingegaan op het toepassingsbereik van dit Provinciaal Coördinatieplan en de omschrijving van enkele begrippen die daarbij het uitgangspunt vormen. Vervolgens zijn de taken en bevoegdheden van de CvdK en GS in relatie tot hun netwerkpartners in hoofdstukken uitgewerkt.

Voor de hoofdstukindeling vormen wettelijke taken en bevoegdheden het uitgangspunt. Voor de *provinciale* uitvoering hiervan is steeds een kopje '*praktische werkwijze*' opgenomen. Alle bijstands- en steunverleningsprocedures zijn opgenomen in een apart hoofdstuk. Tot slot wordt ingegaan op de organisatie en werkwijze van de provinciale rampenstaf. In de bijlagen zijn de provinciale bereikbaarheidsgegevens opgenomen, alsmede de tekst van relevante wettelijke regelingen, overzichten en formulieren.

1.2 Rol CvdK bij rampenbestrijding

De zorg voor de rampenbestrijding is hoofdzakelijk neergelegd op gemeentelijk niveau. De burgemeester heeft steeds het opperbevel. Om ondermeer te voorkomen dat er (bij een ramp van meer dan plaatselijke betekenis) een tegenstelling ontstaat tussen de gemeentelijke belangen, is aan de CvdK een rol bij de rampenbestrijding toebedeeld. De CvdK wordt hierbij ondersteund door de provinciale rampenstaf.

Indien sprake is van een ramp van meer dan plaatselijke betekenis heeft de CvdK de volgende expliciete bevoegdheden:

- bestuurlijke coördinatie
- informatievoorziening
- bijstandsverlening

Bovendien treedt de CvdK op als coördinerend bestuurder, en daarmee ook als hoofd van het Regionaal Beleidsteam (RBT), indien twee of meer Drentse gemeenten (dreigen) te worden getroffen door een ramp of zwaar ongeval (GRIP 4).

1.3 Actualiteit

De huidige geldende wet- en regelgeving vormt de basis voor het optreden van de commissaris van de Koningin en Gedeputeerde Staten, alsmede voor hun verantwoording hierover. Daarom geeft dit Provinciaal Coördinatieplan een overzicht van de taken en bevoegdheden zoals die op het moment van schrijven in geldende wet- en regelgeving zijn vastgelegd en wordt niet vooruit gelopen op mogelijke wetswijzigingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de Wet op de Veiligheidsregio's. Uiteraard zijn in dit plan de procedures en werkwijzen opgenomen die in de praktijk reeds worden gebruikt.

Zolang er geen wetswijziging heeft plaatsgevonden zal dit coördinatieplan tenminste eenmaal per jaar worden geactualiseerd en zal over uiterlijk vier jaar een geheel nieuw plan worden vastgesteld, conform artikel 6 Wrzo.

1.4 Redactie

- Tenzij anders vermeld, wordt met 'Bgm', burgemeester bedoeld, met 'commissaris', of 'CvdK', de commissaris van de Koningin bedoeld, 'GS', Gedeputeerde Staten, met 'minister' of 'minister van BZK', de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met 'ministerie' het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- Waar over functionarissen wordt gesproken, zoals burgemeester, minister of commissaris, wordt ook hun plaatsvervanger bedoeld.
- Waar over 'provincie' wordt gesproken, worden de commissaris van de Koningin en/of het college van Gedeputeerde Staten bedoeld, waarbij bedacht moet worden dat de commissaris –afhankelijk van de wettelijke basis- als provinciaal en als rijksorgaan kan fungeren.
- Waar over 'gemeente' wordt gesproken, worden de burgemeester en/of het college van burgemeester en wethouders bedoeld
- Waar over 'ramp' wordt gesproken, moet ook worden verstaan 'zwaar ongeval';
- waar over 'ramp', 'crisis', of 'verstoring' wordt gesproken, moet ook worden verstaan een *dreiging* van een dergelijke situatie.
- Waar in dit plan 'hij', 'zijn' of 'hem' geschreven staat, kan – indien van toepassing – ook 'zij' of 'haar' gelezen worden.

2 TOEPASSINGSBEREIK EN BEGRIPPEN

2.1 Inleiding

De basis voor het opstellen van het Provinciaal Coördinatieplan (PCP) is te vinden in de Wrzo (art. 6). Vanwege deze wettelijke basis is het logisch dat het coördinatieplan in de eerste plaats betrekking heeft op de rol van de provincie in situaties die gekwalificeerd worden als een ramp of een zwaar ongeval.

Dit coördinatieplan gaat echter ook in op de rol van de provincie in situaties waarbij niet of niet uitsluitend sprake is van een ramp of zwaar ongeval, maar ook van andere crises, waarbij de CvdK en/ of het college van GS bijzondere bevoegdheden hebben. Hiermee wordt beoogd de netwerkpartners een vollediger beeld te geven van de rol van de provincie bij calamiteiten. Het Provinciaal Coördinatieplan sluit daarmee bovendien aan bij het huidige streven op alle bestuurlijke niveaus om niet slechts te denken in termen van rampenbestrijding, maar in bredere termen van crisisbeheersing.

2.2 Definitie begrippen

Hieronder worden voor enkele begrippen die in het kader van dit Provinciaal Coördinatieplan relevant zijn definities en toelichtingen gegeven.¹

Crisisbeheersing

Het geheel van maatregelen en voorzieningen dat de overheid treft in samenwerking met andere organisaties ter voorbereiding op, ten tijde van en na afloop van crises ter waarborging van de veiligheid.

Crisis

Een situatie die kan ontstaan als de veiligheid in het geding is doordat één of meerdere vitale belangen worden bedreigd en waarin reguliere structuren en/of middelen ontoereikend zijn om tegen deze bedreiging op te treden. De oorzaak en omvang (lokaal, regionaal, provinciaal of nationaal) van een crisis zijn daarbij niet relevant.

Vitale belangen in deze context zijn:

Nationale rechtsorde

Het gaat daarbij om de handhaving van de openbare orde, de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en de handhaving van de democratische rechtsorde. Het woord 'nationaal' moet gezien worden ter onderscheiding van de 'internationale' rechtsorde (zie onder). Een bedreiging of verstoring van de nationale rechtsorde kan zowel van lokale, regionale, provinciale als nationale aard en/of omvang zijn.

Internationale rechtsorde

Onder dit begrip vallen de verdediging van het grondgebied en/of de veiligstelling van de onafhankelijkheid van het Koninkrijk en het handhaven of herstellen van de internationale vrede en veiligheid in het kader van de Europese Unie en het Handvest van de Verenigde Naties.

Openbare veiligheid

Het gaat hier om fysieke veiligheid van personen en zaken (gezondheid, milieu). Daarmee is een ramp (of zwaar ongeval) in de zin van de Wrzo, een crisis op het gebied van openbare veiligheid.

Economische veiligheid

Te denken valt aan energievoorziening, infrastructuur (transport) en telecommunicatie.

¹ Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij c.q. gebruik gemaakt van de begrippen zoals die gehanteerd worden in het Beleidsplan Crisisbeheersing (zie vorige noot) en het rapport van E.T. Brainich von Brainich Felth: *Het systeem van crisisbeheersing. Bevoegdheden en verplichtingen bij de voorbereiding op en het optreden tijdens crises*, Boom Juridische Uitgever, Den Haag 2004, dat in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken is opgesteld.

Buitengewone omstandigheden en bijzondere bevoegdheden (zie ook Hoofdstuk 8)

De definitie van buitengewone omstandigheden is een nadere, juridische, invulling van de definitie van een crisis. Bij buitengewone omstandigheden gaat het om crises waarbij reguliere structuren en middelen *in de zin van bestuurlijke bevoegdheden* ontoereikend zijn om de situatie het hoofd te bieden. Van buitengewone omstandigheden is dus sprake als:

- een vitaal belang wordt bedreigd
- normale bevoegdheden ontoereikend zijn om die dreiging het hoofd te bieden.

In dat geval kunnen bijzondere bevoegdheden worden ingezet, die de wet aan bepaalde functionarissen heeft toegekend. Deze bevoegdheden zijn bijzonder omdat zij de reguliere bestuurlijke structuur doorbreken en een hiërarchie creëren die er onder normale omstandigheden niet zou zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan het opperbevel van de burgemeester, aanwijzingsbevoegdheden en bevoegdheden die bepaalde rijksfunctionarissen namens hun minister op grond van noodwetgeving kunnen uitoefenen. Kenmerkend is dat deze bevoegdheden 'normale' wetgeving opzij kunnen schuiven. Sommige bijzondere bevoegdheden maken afwijking van grondrechten mogelijk. Dit kan echter alleen in het kader van de zogenaamde 'algemene noodtoestand' (zie artikel 103 Grondwet en Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden en hieronder)

Wie bepaalt of er sprake is van buitengewone omstandigheden ?

Of er sprake is van 'buitengewone omstandigheden' is afhankelijk van de vraag of de feitelijke omstandigheden (bedreiging van een vitaal belang) van zodanige aard zijn dat zij niet langer kunnen worden beheerst met de normale bevoegdheden en dus de inzet van bijzondere bevoegdheden noodzakelijk maakt.

Deze afweging wordt door elk bestuursorgaan dat tot de inzet van bijzondere bevoegdheden kan overgaan op het eigen bestuurlijk niveau gemaakt. Zo kan een burgemeester het opperbevel 'nemen', kan een CvdK of minister besluiten een aanwijzing te geven en kan een beheerder van een Waterstaatswerk de nodige maatregelen treffen als zij van mening zijn dat de situatie daar om vraagt.

Wanneer mag van bijzondere bevoegdheden gebruik worden gemaakt ?

Proportionaliteit en subsidiariteit

In alle gevallen geldt voor de inzet van bijzondere bevoegdheden dat de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht moeten worden genomen. Zo dient de mate waarin sprake is van buitengewone omstandigheden die afwijking van normale bevoegdheden rechtvaardigt, in verhouding te staan tot mate van bedreiging van het vitale belang. En als kan worden volstaan met toepassing van normale bevoegdheden of met minder vergaande bijzondere bevoegdheden, men zich daartoe dient te beperken.

Procedurele eisen

Van sommige bijzondere bevoegdheden kan 'vormvrij' gebruik worden gemaakt. Dat betekent dat er geen aparte besluiten nodig zijn om hiervan gebruik te maken. Voorbeelden zijn de artikelen 11, 12 en 13 Wrzo, 72 Waterstaatswet en artikel 30 Wet Bodembescherming. Voor de toepassing van deze bepalingen mag niet afgeweken worden van de Grondwet.

Voor andere bijzondere bevoegdheden geldt dat hiervan pas gebruik gemaakt kan worden als zij van rijkswege via een Koninklijk Besluit in werking zijn gesteld. Soms kan dit via een separaat Koninklijk Besluit, op basis van de wet waarin de bevoegdheden voorkomen (zie bijvoorbeeld art. 21 e.v. Wrzo). Inwerkingstelling kan ook (of soms uitsluitend) via een Koninklijk Besluit waarin de zogenaamde beperkte of algemene noodtoestand wordt afgekondigd. Het gaat dan om bepalingen die voorkomen op lijst A en B van de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden. Bijvoorbeeld art. 22 t/m 24 van de Wrzo en bepalingen uit de Wet Verplaatsing Bevolking, de Vervoersnoodwet, de Vorderingswet en de Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag.

3 OPENBARE VEILIGHEID (RAMPEN EN ZWARE ONGEVALLLEN)

Wettelijke basis

- art. 11 t/m 14 Wrzo
- art. 21 t/m 24 Wrzo
- art. 182 lid 1 sub d Provinciewet
- art. 2, art. 5 en art.10 Ambtsinstructie commissaris van de Koning
- art. 15 Besluit Informatie Rampen en Zware Ongevallen

3.1 Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid

Van een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid is sprake als het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in het geding zijn. De Wrzo definieert zo'n situatie als een ramp of zwaar ongeval. In dergelijke situaties zijn informatie uitwisseling en overleg tussen relevante partijen van groot belang om tot een gecoördineerd optreden te kunnen komen. Het uitwisselen van informatie is daarom veelal wettelijk verplicht.

Soms zijn gewone bevoegdheden niet voldoende om de vereiste coördinatie tussen verschillende disciplines en instanties te kunnen bewerkstelligen. Voor die gevallen geeft de Wrzo bijzondere bevoegdheden aan de burgemeester, de commissaris van de Koningin en de minister van Binnenlandse Zaken in de vorm van het opperbevel van de burgemeester en aanwijzingsbevoegdheden van de commissaris en de minister. Deze bevoegdheden zijn bijzonder omdat zij een hiërarchie creëren die onder normale omstandigheden binnen de bestuurlijke hoofdstructuur niet aanwezig is.

Op grond van zijn Ambtsinstructie kan de CvdK bovendien coördineren met betrekking tot de samenwerking tussen rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht met elkaar en met de provincie, de gemeente of waterschapsbesturen.

Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid:

- Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg (§ 3.2)
- Geven en uitvoeren van aanwijzingen, waaronder het voorzien in eenhoofdige operationele leiding (§ 3.3)
- Toezicht op noodverordeningen van burgemeesters (§ 3.4)
- Bevorderen van de afstemming van de informatieverschaffing aan de media en de bevolking (§ 3.5)
- Coördineren van bijstand (wordt apart behandeld in hoofdstuk 9)

3.2 Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg

Wederzijdse informatieplicht burgemeester-CvdK-minister BZK (art. 11a, 11b, 14 Wrzo)

Om zelf een beeld te kunnen vormen van de ernst van een bedreiging of van de openbare veiligheid en hun eigen betrokkenheid en bevoegdheden daarbij te kunnen beoordelen, moeten burgemeester(s), de CvdK en de minister van BZK elkaar inlichtingen verstrekken.

Voor de rol van de CvdK betekent dit:

- dat de CvdK gealarmeerd c.q. geïnformeerd moet worden door of namens een burgemeester indien zich binnen diens gemeente een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid voordoet waarbij de burgemeester van zijn opperbevel gebruik maakt of wellicht gebruik gaat maken. Hierbij gaat het meestal om (dreigende) incidenten die niet tot de dagelijkse routine van de hulpverleningsdiensten behoren. Daarnaast spelen

aspecten als milieuschade, langetermijneffecten, aansprakelijkheid, publiciteit en politieke effecten een rol.

- dat de CvdK de minister van BZK alarmeert c.q. informeert over dergelijke situaties.
- dat de minister de CvdK, en de CvdK op zijn beurt de burgemeester(s) informeert indien hij informatie heeft over een bedreiging van de openbare veiligheid in een gemeente(n).

De wederzijdse informatieplicht tussen gemeente, provincie en rijk betreft alle gegevens die voor het bepalen van het te voeren beleid, hetzij rechtstreeks hetzij indirect, van belang zijn. Daarmee heeft de informatieplicht betrekking op zowel de fase voorafgaand aan een verstoring van de openbare veiligheid (dreiging) als de fase van de verstoring zelf. Zolang de situatie voortduurt blijven bovengenoemde partijen elkaar informeren. Zij lichten elkaar ook in over de beëindiging van de situatie.

De betrokken burgemeester(s) is (zijn) verantwoordelijk voor de informatie uitwisseling met waterschapsbesturen, bedrijven en overige betrokken instanties in hun gemeente.

Inwinnen van inlichtingen bij in de provincie werkzame rijksambtenaren, personen deel uitmakend van de krijgsmacht en anderen belast met bevoegdheden in de openbare dienst (art. 2 en 10 Ambtsinstructie)

De CvdK is ook bevoegd inlichtingen in te winnen bij en overleg te plegen met rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht² van wie het werkgebied binnen de provincie Drenthe ligt. Bij rijksambtenaren kan bijvoorbeeld gedacht worden aan inspectiediensten (VROM, LNV, AID), personen werkzaam bij Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland, functionarissen van het openbaar ministerie etc. De functionarissen zijn verplicht mee te werken aan het geven van inlichtingen en overleg. Bij weigering informeert de CvdK de minister van BZK en andere betrokken ministers hierover.

De commissaris kan ook andere personen belast met bevoegdheden in de openbare dienst in de provincie verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij zijn Ambtsinstructie opgedragen taken. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan waterschapsbesturen en brandweercommandanten.

Praktische werkwijze

De informatie uitwisseling van en naar de CvdK zal in het begin veelal telefonisch verlopen; in eerste instantie via de medewerkers van het Kabinet van de CvdK. Zij hebben contact met de ambtenaren openbare orde en veiligheid (OOV) van de betreffende gemeente en het Nationaal Crisis Centrum (NCC). Daarbij wordt zo mogelijk gebruik gemaakt van moderne ICT voorzieningen die behoren tot de uitrusting van het PCC.

Indien nodig nemen bestuurders rechtstreeks contact met elkaar op. Een overzicht van de belangrijkste bij de rampenbestrijding betrokken rijksfunctionarissen is opgenomen in de bijlagen.

Overleg en afstemming

Tijdens de informatie uitwisseling, zoals hierboven beschreven, zal het nodige overleg plaatsvinden tussen de betrokken instanties ten behoeve van de wederzijdse afstemming van het bij de bestrijding van een ramp te voeren beleid. Afhankelijk van de aard en omvang van de ramp kan het nodig zijn om met meerdere bestuursorganen en disciplines tegelijkertijd te overleggen.

Bij rampen op lokaal niveau zal dat overleg in eerste instantie plaats vinden op gemeentelijk niveau in gemeentelijke beleidsteams onder leiding van de betrokken burgemeester.

Indien de openbare veiligheid in meer dan één gemeente bedreigd wordt, wordt het regionaal

---

² Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

beleidsteam (RBT) ingesteld en zal de CvdK als coördinerend bestuurder optreden.

Indien belangen van meerdere provincies aan de orde zijn, zal ook coördinatie plaatsvinden op rijksniveau, door de minister van Binnenlandse Zaken (via het NCC).

3.3 Aanwijzingen

Beleidsaanwijzing van CvdK aan burgemeester (art. 12 Wrzo)

Als informatie uitwisseling en overleg niet tot afdoende afstemming c.q. coördinatie van het beleid leiden, kan de commissaris burgemeesters aanwijzingen geven over het beleid dat zij voor de bestrijding van de ramp moeten voeren. De aanwijzingen moeten worden opgevolgd. Anderen (bijvoorbeeld rijksfunctionarissen en waterschapbesturen) kunnen de commissaris verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven. Uiteraard zal in eerste instantie geprobeerd worden in overleg met de burgemeester(s) tot overeenstemming te komen.

De CvdK kan een aanwijzing geven als een ramp zich uitstrekt over het gebied van meer dan één gemeente of indien bij een plaatselijke ramp naar het oordeel van de CvdK bovengemeentelijke belangen in het geding zijn.

Aanwijzingen van CvdK naar burgemeesters (art. 22 Wrzo)

Op grond van artikel 22 Wrzo kan de CvdK burgemeesters in de provincie 'de nodige aanwijzingen' geven inzake de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval. Deze aanwijzingsbevoegdheid is in beginsel ruimer dan de beleidsaanwijzingen op grond van artikel 12, maar mag alleen toegepast worden als een bijzondere procedure is gevolgd. Artikel 22 moet namelijk van rijkswege in werking gesteld worden, hetzij door middel van de procedure van artikel 21 Wrzo (Koninklijk Besluit) of de procedure in de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden. Proportionaliteit en subsidiariteit moeten uiteraard in acht worden genomen.

Aanwijzingen van minister BZK naar CvdK (Bgm) (art. 13 en 22 Wrzo)

De minister van BZK kan op grond van artikel 13 Wrzo de CvdK de nodige aanwijzingen geven (zoveel mogelijk na overleg) inzake het te voeren beleid bij de bestrijding van een ramp. Er moet sprake zijn van een dringend algemeen belang. De CvdK voert deze aanwijzingen uit en vertaalt deze zo nodig in aanwijzingen aan burgemeesters.

Op grond van artikel 22 Wrzo kan de minister de CvdK ook opdragen aanwijzingen aan burgemeesters te geven. Deze bepaling heeft niet de beperking dat de aanwijzing zich op het beleid inzake de bestrijding van de ramp dient te richten. Ook het criterium van een dringend algemeen belang wordt hier niet gesteld. Daarentegen moet artikel 22 wel eerst van rijkswege in werking worden gesteld, via de procedure van artikel 21 Wrzo (Koninklijk Besluit) of de procedure in de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden.

Overigens maakt deze procedure het ook mogelijk dat de minister bevoegdheden van de CvdK of burgemeester geheel of gedeeltelijk overneemt (art. 23 Wrzo). Het algemeen belang moet dit dringend noodzakelijk maken.

Aanwijzingen van CvdK aan in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht inzake samenwerking (art. 2 Ambtsinstructie CvdK)

In geval van een (dreigende) verstoring van de openbare veiligheid waarbij de CvdK van mening is dat deze van meer dan plaatselijke betekenis is, kan de CvdK in de provincie werk-

zame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht³ de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot de wijze waarop zij bij de uitoefening van de hun opgedragen taken samenwerken. Het kan hierbij gaan om samenwerking met elkaar, met het provinciaal bestuur, met de gemeentebesturen en/of met de waterschapsbesturen.

De volgende aandachtspunten zijn van belang:

1. De aanwijzing heeft uitsluitend betrekking op de samenwerking tussen rijksdiensten en/of de krijgsmacht onderling en de samenwerking tussen rijksdiensten en/of de krijgsmacht met het provinciaal bestuur, gemeente- en waterschapsbesturen. Gemeenten en waterschapsbesturen kunnen de commissies verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven.
2. De aanwijzing moet noodzakelijk zijn om de coördinatie van de rampenbestrijding te bevorderen en geschiedt zoveel mogelijk na overleg.
3. In sommige gevallen is geen aanwijzing mogelijk:
  - De CvdK kan geen aanwijzing geven aan functionarissen van het openbaar ministerie. Hij kan wel de procureur-generaal verzoeken om de ambtenaren de nodige instructies te geven.
  - De aanwijzing kan niet gegeven worden aan personen deel uitmakend van de krijgsmacht die op basis van de Politiewet of Wrzo bijstand verlenen. Zij staan onder het gezag van de betreffende burgemeester.

De functionarissen die een aanwijzing krijgen zijn verplicht deze op te volgen. De betreffende minister kan echter de aanwijzing van de commissaris ongedaan maken. Tot die tijd blijft de aanwijzing van kracht. Een verzoek tot ongedaanmaking aan de minister heeft geen schorsende werking.

De aanwijzingsbevoegdheid geldt ook in gevallen van ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis. Zie daarvoor het hoofdstuk Openbare Orde.

Praktisch werkwijze

De aanwijzing wordt door de CvdK zelf gegeven en geschiedt op schrift. Indien een aanwijzing in eerste instantie mondeling wordt gegeven, zal deze zo snel mogelijk op schrift worden gesteld. De CvdK informeert de minister van BZK zo spoedig mogelijk als hij een aanwijzing aan een burgemeester heeft gegeven (via het NCC). Als het gaat om een aanwijzing aan personen van de krijgsmacht of rijksambtenaren wordt ook de betreffende minister geïnformeerd (via het NCC).

3.4 Toezicht noodverordening burgemeester

De burgemeester kan 'algemeen verbindende voorschriften ter handhaving van de openbare orde en ter beperking van gevaar' in een zogenaamde noodverordening neerleggen. Dit is geregeld in artikel 176 jo. 175 van de Gemeentewet. Het gaat om tijdelijke noodmaatregelen (bij vrees voor) ernstige ordeverstoringen of bedreigingen van de openbare veiligheid. Een noodverordening moet zo spoedig mogelijk ter kennis van de CvdK worden gebracht. Omdat de praktijk leert dat noodverordeningen veelal ter handhaving van de openbare orde worden uitgevaardigd, wordt voor een uitgebreide behandeling verwezen naar het hoofdstuk Openbare Orde.

3.5 Het bevorderen van de afstemming van de informatieverschaffing aan de media en de bevolking

Burgemeesters zijn verantwoordelijk voor het waarschuwen en informeren van de eigen

---

³ Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

bevolking in het geval van bedreigingen of verstoringen van de openbare veiligheid. Als de bevolking of het milieu van meerdere gemeenten wordt getroffen of bedreigd, stemmen de betrokken burgemeesters onderling af over de inhoud en wijze van informatieverschaffing. Zonodig stemmen de betrokken burgemeesters ook af met het bedrijfsleven over de inhoud van de informatie.

Op basis van art. 15 lid 3 Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen (Birzo), bevordert de CvdK dat bovenstaande afstemming plaatsvindt. De CvdK zal de afstemming bevorderen door overleg met de betrokken burgemeesters. Zo nodig kan de CvdK aanwijzingen geven op basis van artikel 12 Wrzo.

Los van de afstemming tussen gemeenten onderling is ook van belang dat informatieverschaffing vanuit de provincie, met name richting media, is afgestemd op de informatie die vanuit gemeenten en rijk wordt verstrekt.

Praktische werkwijze

Afstemming en overleg over de informatieverschaffing zal in eerste instantie plaatsvinden via de communicatiemedewerkers van de provincie, die tevens deel uitmaken van de rampenstaf van de CvdK. Ook maken de communicatiemedewerkers deel uit van de regionale Voorlichterspool. Afstemming kan ook plaatsvinden in het provinciaal beleidsoverleg. Meer informatie is te vinden in het draaiboek van de afdeling Communicatie.

Provinciale Rampenzender RTV Drenthe

In de provincie Drenthe fungeert RTV Drenthe als calamiteitenzender. Burgemeesters en de commissaris van de Koningin kunnen door tussenkomst van RTV Drenthe de bevolking waarschuwen en informeren. RTV Drenthe zendt deze officiële berichten ongewijzigd uit. De afspraken met RTV Drenthe zijn vastgelegd in een convenant (ondertekend op 9 november 2007).

3.6 Afwijkende (sectorale) wetgeving

In sectorale wetgeving wordt soms afgeweken van de bestuurlijke hoofdstructuur zoals die is neergelegd in de Wrzo (gemeente-provincie-rijk). Dit is bijvoorbeeld het geval op het gebied van infectieziektebestrijding en bepalingen uit de Kernenergiewet, waarbij een rechtstreekse lijn ontstaat tussen de betrokken minister en burgemeester.

Dit laat onverlet dat zodra er (tevens) sprake is van een bedreiging van de openbare veiligheid, de Wrzo kan worden toegepast.

Vanwege dat gegeven is het noodzakelijk dat bestuurlijke informatie uitwisseling tussen gemeente, provincie en rijk onverkort plaatsvindt, ook al wordt dit in sectorale wetgeving niet altijd verplicht gesteld. Het is immers noodzakelijk dat alle bestuurslagen op de hoogte zijn van genomen maatregelen op basis van sectorale wetgeving zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden op basis van de Wrzo, of van andere relevante wetgeving rekening gehouden kan worden. Zo kunnen bij de aanpak van de crisis de wettelijke bevoegdheden van de burgemeester op grond van de Wrzo botsen met de bevoegdheden van de VROM-inspecteur op grond van de Waterleidingwet bij het geven van aanwijzingen aan het waterleidingbedrijf.

4 OPENBARE ORDE

Wettelijke basis

- art. 16, 17 en 20 Politiewet 1993
- art. 2 en 10 Ambtsinstructie commissaris van de Koning
- art. 175 en 176 Gemeentewet

4.1 Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde

Bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde is de lokale, regionale, provinciale of nationale rechtsorde (vitaal belang) in het geding, met name de sociale veiligheid. Te denken valt aan paniek in menigten of grootschalige ordeverstoringen.

In dergelijke situaties zijn informatie uitwisseling en overleg tussen relevante partijen van groot belang om tot een adequaat en gecoördineerd optreden te kunnen komen. Niet in de laatste plaats omdat de zorg voor de openbare orde vaak van toepassing is bij bedreigingen van andere vitale belangen zoals openbare veiligheid. Het is dan noodzakelijk dat alle bestuurslagen zich een integraal beeld kunnen vormen van de situatie en de genomen maatregelen op basis van diverse wetten, zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden ten behoeve van de openbare orde rekening kan worden gehouden.

Als overleg niet tot de gewenste coördinatie leidt, biedt de Politiewet de CvdK en de minister van Binnenlandse Zaken de mogelijkheid om burgemeesters aanwijzingen te geven met betrekking tot het door hen te voeren beleid ter handhaving van de openbare orde.

Op grond van zijn Ambtsinstructie kan de commissaris bovendien coördineren met betrekking tot de samenwerking tussen rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht met elkaar en met de provincie, de gemeente of waterschapsbesturen.

Tenslotte heeft de commissaris een toezichthoudende rol op de bevoegdheid van de burgemeester om door middel noodverordening tijdelijk maatregelen te nemen. Deze taken worden hieronder uitgewerkt. De bijstand die in het kader van de openbare orde kan worden aangevraagd wordt uitgewerkt in het hoofdstuk Bijstand.

Rol van de CvdK bij een bedreiging of verstoring van de openbare orde

- Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg (§ 4.2)
- Geven en uitvoeren van aanwijzingen (§ 4.3)
- Toezicht op noodverordeningen van burgemeesters (§ 4.4)
- Coördineren van bijstand (wordt apart behandeld in hoofdstuk 9)

4.2 Informatie uitwisseling, het inwinnen van inlichtingen en het plegen van overleg

Wederzijdse informatieplicht burgemeester - CvdK - minister BZK

(art. 17 en 20 Politiewet 1993 en art. 2 en 10 Ambtsinstructie)

Om zich een beeld te kunnen vormen van de ernst van (het risico op) een verstoring van de openbare orde en de eigen betrokkenheid en bevoegdheden daarbij, moeten burgemeester(s), de CvdK en de minister van BZK geïnformeerd worden en elkaar inlichtingen verstrekken.

Voor de rol van de CvdK betekent dit:

- dat de CvdK gealarmeerd c.q. geïnformeerd moet worden door of namens een burgemeester. Het zal daarbij doorgaans gaan om (dreigende) incidenten die niet tot de dagelijkse routine van het politiekorps behoren en waarbij sprake is van grootschalig politieoptreden. Daarnaast spelen aspecten als mediagevoeligheid en mogelijke maatschappelijke en politieke effecten een rol.
- dat de CvdK de minister van BZK alarmeert c.q. informeert over dergelijke situaties
- dat de minister de CvdK, en de CvdK op zijn beurt de burgemeester(s) informeert indien hij informatie heeft over een bedreiging van de openbare orde in een gemeente(n)

De wederzijdse informatieplicht tussen gemeente, provincie, rijk betreft alle gegevens die voor het bepalen van het te voeren beleid, hetzij rechtstreeks hetzij indirect, van belang zijn. Daarmee heeft de informatieplicht betrekking op zowel de fase voorafgaand aan een verstoring van de openbare orde (dreiging) als gedurende de verstoring zelf. Zolang de situatie voortduurt blijven bovengenoemde partijen elkaar informeren. Zij lichten elkaar ook in over de beëindiging van de situatie.

De betrokken burgemeester(s) is (zijn) verantwoordelijk voor de informatie uitwisseling met waterschapsbesturen, bedrijven en overige betrokken instanties in hun gemeente.

Inwinnen van inlichtingen bij in de provincie werkzame rijksambtenaren, personen deel uitmakend van de krijgsmacht en anderen belast met bevoegdheden in de openbare dienst (art. 2 en 10 Ambtsinstructie)

Naast de informatie uitwisseling met minister en burgemeester(s) is de CvdK bovendien bevoegd bij in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht⁴ inlichtingen in te winnen en met hen overleg te plegen. Dit kan bijvoorbeeld medewerkers van Rijkswaterstaat Directie Noord- Nederland of de Koninklijke Marechaussee betreffen. Zij zijn verplicht de gevraagde inlichtingen te verstrekken en aan overleg deel te nemen. Als zij dit weigeren informeert de CvdK de minister van BZK en andere betrokken ministers hierover.

De commissaris kan ook andere personen belast met bevoegdheden in de openbare dienst in de provincie verzoeken om bericht en raad, voor zover hij dat nodig acht in verband met de hem bij zijn Ambtsinstructie opgedragen taken. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan korpsbeheerders en korpschefs.

Praktische werkwijze

Het uitwisselen van informatie en het inwinnen van inlichtingen zal doorgaans telefonisch verlopen via de medewerkers van het kabinet van de CvdK. Medewerkers van de betrokken gemeente(n), politiekorpsen, Koninklijke Marechaussee en NCC kunnen hiervoor zelf contact met het kabinet CvdK opnemen of de medewerkers van het kabinet kunnen namens de commissaris aan deze medewerkers informatie verstrekken of bij hen inlichtingen inwinnen.

Overleg en afstemming

Tijdens de informatie uitwisseling zoals hiervoor beschreven vindt het nodige overleg plaats tussen de betrokken instanties over het voeren beleid ter handhaving van openbare orde. Naast informatie uitwisseling tussen burgemeester en commissaris wordt ook de (hoofd)officier van justitie en de korpsbeheerder in dit overleg betrokken. Veelal zal de commissaris de informatie uitwisseling met de burgemeesters primair door tussenkomst van de korpsbeheerder laten lopen.

Indien de openbare veiligheid in meer dan één gemeente bedreigd wordt, wordt het regionaal beleidsteam (RBT) ingesteld en zal de CvdK als coördinerend bestuurder optreden.

---

⁴ Het gaat hier om personeel van de sector Rijk én het burgerpersoneel van defensie, dat immers geen deel uitmaakt van de krijgsmacht.

Indien belangen van meerdere provincies aan de orde zijn, zal ook coördinatie plaatsvinden op rijksniveau, door de minister van Binnenlandse Zaken (via het NCC).

Praktische werkwijze

Voor de afstemming van maatregelen ter handhaving van de openbare orde en justitiële maatregelen (en de bijstandsverdeling) onderhoudt het kabinet van de CvdK contact met het NCC, het parket van het college van PG's, betrokken burgemeesters, korpsbeheerder en korpsleiding van de Regiopolitie Drenthe en Koninklijke Marechaussee in Drenthe (b.v. regionaal bureau Conflict- en Crisisbeheersing (CCB), regionale Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGB0) en/of regionale inlichtingen diensten).

Communicatiemedewerkers van de provincie onderhouden contacten met communicatiemedewerkers van gemeenten, operationele diensten en het Rijk, voorzover de situatie met betrekking tot de openbare orde afstemming van de publieksvoorlichting en woordvoering noodzakelijk maakt.

4.3 Aanwijzingen

Beleidsaanwijzing van CvdK aan burgemeester (art. 16 Politiewet 1993)

Zoveel mogelijk na overleg met de betrokken burgemeester(s) kan de commissaris hen de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid. Deze aanwijzingen moeten worden opgevolgd.

Een aanwijzing kan gegeven worden bij een openbare ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een ordeverstoring, in meer dan één gemeente plaatsvindt, of weliswaar geconcentreerd is in één gemeente, maar bovenlokale belangen aantast en buiten de direct getroffen gemeente onrust kan veroorzaken of gevolgen heeft voor politiepoteentieel in andere gemeenten. Het betreft hier een inschatting van de CvdK zelf (uiteraard op basis van verkregen informatie).

Beleidsaanwijzingen minister BZK - CvdK - Bgm (art. 16 Politiewet 1993)

Als het gaat om een ordeverstoring/vredebreuk die vitale belangen van de nationale samenleving of de veiligheid van de staat kunnen schaden kan de minister van BZK de commissaris en de burgemeester(s) de nodige aanwijzingen geven (zoveel mogelijk na overleg) inzake het te voeren beleid ter handhaving van de openbare orde. Zij voeren deze uit.

De aanwijzingen van de minister aan de burgemeesters worden zoveel mogelijk gegeven door tussenkomst van de commissaris. Indien dit niet mogelijk is, wordt de commissaris zo spoedig mogelijk daarvan in kennis gesteld.

Aanwijzingen van CvdK aan in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht inzake samenwerking (art 2. Ambtsinstructie CvdK)

In geval van een (dreigende) verstoring van de openbare orde waarbij de CvdK van mening is dat deze van meer dan plaatselijke betekenis is, kan de CvdK in de provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht de nodige aanwijzingen geven met betrekking tot de wijze waarop zij bij de uitoefening van de hun opgedragen taken samenwerken. Het kan hierbij gaan om samenwerking met elkaar, met het provinciaal bestuur, met de gemeentebesturen en/of met de waterschapsbesturen.

De volgende aandachtspunten zijn van belang:

1. De aanwijzing heeft uitsluitend betrekking op de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht onderling en de samenwerking door rijksdiensten en/of de krijgsmacht met het provinciaal bestuur of gemeente- en waterschapsbesturen. Gemeente- en waterschapsbesturen kunnen de CvdK verzoeken een dergelijke aanwijzing te geven.
2. de aanwijzing moet noodzakelijk zijn om de coördinatie met betrekking tot het herstel en de handhaving van de openbare orde te bevorderen en geschiedt zoveel mogelijk na overleg met de betrokken rijksfunctionarissen (proportionaliteit en subsidiariteit).
3. In sommige gevallen is geen aanwijzing mogelijk:
  - De CvdK kan geen aanwijzing geven aan functionarissen van het openbaar ministerie. Hij kan wel de procureur-generaal verzoeken om de ambtenaren de nodige instructies te geven.
  - De aanwijzing kan niet gegeven worden aan personen deel uitmakend van de krijgsmacht die op basis van de Politiewet of Wrzo bijstand verlenen. Zij staan onder het gezag van de betreffende burgemeester.

De functionarissen die een aanwijzing krijgen zijn verplicht deze op te volgen. De betreffende minister kan de aanwijzing van de CvdK ongedaan maken. Tot die tijd blijft de aanwijzing van kracht. Een verzoek tot ongedaanmaking aan de minister heeft geen schorsende werking.

De aanwijzingsbevoegdheid geldt ook in gevallen waarbij de openbare veiligheid in het geding is. Zie daarvoor hoofdstuk 3 Openbare Veiligheid.

Praktische werkwijze

Een aanwijzing wordt door de CvdK zelf gegeven en geschiedt zoveel mogelijk op schrift. Indien een aanwijzing in eerste instantie mondeling wordt gegeven, zal deze later op schrift worden gesteld. De CvdK informeert de minister van BZK zo spoedig mogelijk als hij een aanwijzing aan een burgemeester heeft gegeven (via het NCC). Als het gaat om een aanwijzing aan personen van de krijgsmacht of rijksambtenaren wordt ook de betreffende minister geïnformeerd (via het NCC).

4.4 Toezicht noodverordening burgemeester

De burgemeester kan 'algemeen verbindende voorschriften ter handhaving van de openbare orde en ter beperking van gevaar' in een zogenaamde noodverordening neerleggen. Dit is geregeld in artikel 176 jo. 175 van de Gemeentewet. Het gaat om tijdelijke noodmaatregelen (bij vrees voor) ernstige ordeverstoringen of bedreigingen van de openbare veiligheid. Deze regeling is dus breder dan enkele toepassing voor openbare orde.

Een noodverordening is een bijzondere bevoegdheid en mag dus alleen gebruikt worden voor zover bestaande bevoegdheden niet volstaan. De inhoud van de noodverordening mag niet afwijken van de Grondwet of verdragen maar kan in specifieke gevallen wel grondrechten beperken.

De burgemeester brengt de noodverordening zo spoedig mogelijk ter kennis van de gemeenteraad, de CvdK en de hoofdofficier van Justitie. De rol van de CvdK betreft de mogelijkheid tot schorsing van voorschriften, zolang de verordening door de gemeenteraad niet bekrachtigd is.

Er zijn dus twee situaties denkbaar:

1. Als de gemeenteraad de noodverordening bekrachtigt neemt de CvdK slechts kennis van de noodverordening. Deze situatie zal zich met name voordoen bij geplande gebeurtenissen waarover de gemeenteraad vroegtijdig geïnformeerd kan worden, zoals risicovolle voetbalwedstrijden, bezoek van hoogwaardigheidsbekleders en betogingen.
2. Als de gemeenteraad zich niet voor het ingaan van een noodverordening kan uitspreken,

beoordeelt de commissaris de noodverordening en kan deze zonodig opschorten. Het opschorten stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften. De schorsing vervalt zodra de gemeenteraad deze in de eerstvolgende vergadering van de raad heeft bekrachtigd. Als de raad de verordening in de eerstvolgende vergadering niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen 24 uur administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koningin. Deze beslist binnen twee dagen. Tot die tijd blijft de noodverordening van kracht.

De commissaris beoordeelt de noodverordening aan de hand van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit. Daarnaast dient de inhoud van de noodverordening behalve de wettelijke grondslag voldoende heldere en concrete informatie te bevatten voor betrokkenen en dient de noodverordening voldoende bekend gemaakt te zijn.

Als de bijzondere omstandigheden zich niet langer voordoen, trekt de burgemeester de noodverordening in en brengt dit direct ter kennis van de gemeenteraad, de CvdK en de hoofdofficier van Justitie.

Praktische werkwijze

Noodverordeningen kunnen per e-mail of fax naar de CvdK worden verzonden. Indien dit gelet op de tijd mogelijk is (de noodverordening is nog niet van kracht), kan de noodverordening ook per reguliere post verzonden worden

4.5 Bijzondere regelingen en wetgeving

Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (Wbbbg)

De Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag geeft de burgemeester, de CvdK en de minister van BZK nog een aantal bijzondere bevoegdheden op het gebied van openbare orde. Omdat deze verder gaan dan de bijzondere bevoegdheden op basis van de Politiewet, kunnen deze slechts door middel van een Koninklijk Besluit in werking worden gesteld, hetzij op basis van de Wbbbg, hetzij op basis van de Coördinatiewet Uitzonderingstoestanden.

Het gaat dan onder andere om het vorderen van inzage, om aanwijzingsbevoegdheden van de minister en de CvdK (die niet beperkt zijn tot beleidsaanwijzingen) en de mogelijkheid van de minister om bevoegdheden op het gebied van openbare orde van de CvdK of burgemeester geheel of gedeeltelijk over te nemen. Uiteraard moeten ook hier proportionaliteit en subsidiariteit in acht genomen worden.

Samenwerkingsregeling Bestrijding Terroristische Misdrijven

Terrorisme richt zich tegen de (inter)nationale rechtsorde (waaronder ook begrepen de rechtsorde op lokaal of regionaal niveau). Daarmee raakt het tevens de openbare orde. In geval van een (dreigende) terroristische actie gelden dan ook onverkort de in dit hoofdstuk beschreven bepalingen en bevoegdheden. In het geval van een terroristische dreiging geldt een extra informatieplicht. De informatieplicht ziet op alle kennis waarvan kan worden aangenomen dat deze van belang is voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven.

Deze informatie wordt niet alleen binnen de justitiële lijn doorgegeven, maar ook naar burgemeester(s), CvdK en minister van BZK:

- Zodra de landelijk officier van justitie gegevens heeft ontvangen waarvan kan worden aangenomen dat deze van belang zijn voor de voorkoming en opsporing van terroristische misdrijven, brengt hij deze ter kennis van de betrokken hoofdofficier van justitie.
- De hoofdofficier brengt deze informatie terstond ter kennis van de betrokken burgemeester.
- De burgemeester informeert de CvdK.
- De CvdK informeert de minister van BZK.

Deze informatie is met name van belang voor afstemming over de verdeling van politiebijstand

en afstemming over voorlichting en het treffen van adequate maatregelen om onnodige maatschappelijke onrust te voorkomen.

Aangezien (dreiging van) terrorisme gericht is tegen de (inter)nationale rechtsorde raakt het direct nationale vitale belangen en is (inter)nationale coördinatie van de bestrijding noodzakelijk. In het geval van een acute dreiging van terrorisme krijgt de minister van Justitie zogeheten doorzettingsmacht. Dit betekent dat hij de wettelijke bevoegdheid krijgt om - per direct - de noodzakelijke maatregelen te nemen op terreinen van andere ministeries. Het kan dan gaan om ontruiming, blokkades van wegen of het stilleggen van trein- of vliegverkeer of het staken van telecomverkeer in een bepaalde regio. Ook is de minister van Justitie verantwoordelijk bij zogenaamde 'verstoringsacties'. Dit betekent dat hij instanties die onder andere ministers vallen, gericht kan inzetten op bepaalde potentiële terroristen. In het geval er een aanslag heeft plaatsgevonden, ontstaat er een nieuwe situatie. De in het hoofdstuk openbare veiligheid beschreven bepalingen en bevoegdheden zijn dan van toepassing.

5 MILIEU (INRICHTINGEN, LUCHTVERONTREINIGING, BODEM EN ZWEMGELEGENHEDEN)

Wettelijke basis

- art. 17.1 t/m 17.5 Wet Milieubeheer
- art. 43 t/m 53 Wet inzake de Luchtverontreiniging
- art. 30 t/m 35 Wet Bodembescherming
- art. 11 t/m 13 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Smogregeling VROM (1 maart 2001)

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt vanuit de rol van de provincie een viertal specifieke regelingen besproken met betrekking tot incidenten of omstandigheden met (mogelijke) gevolgen voor mens en milieu:

- Ongewone voorvallen bij inrichtingen (Wet Milieubeheer) (§ 5.2)
- Voorzieningen in het kader van luchtverontreiniging (Wet inzake de Luchtverontreiniging) (§ 5.3)
- Bodemverontreiniging als gevolg van ongewone voorvallen (Wet Bodembescherming) (§ 5.4)
- Veiligheid bezoekers zwemgelegenheden (Wet hygiëne badinrichtingen en zwemgelegenheden) (§ 5.5)

Deze specifieke regelingen laten onverlet dat andere regelingen, met name op het gebied van openbare veiligheid (zie hoofdstuk 3) tegelijkertijd van toepassing kunnen zijn. Voor zover relevant wordt daar per onderwerp nader op ingegaan.

5.2 Inrichtingen

(art. 17.1 t/m 17.5 Wet Milieubeheer)

Op grond van de Wet Milieubeheer (art. 17.1 t/m art. 17.5 Wm), kunnen zowel gemeenten, provincies als het rijk de (milieu)vergunnende instantie zijn voor bedrijven. In het Inrichtingen en Vergunningenbesluit Milieubeheer zijn GS aangewezen als vergunningverlenende en handhavende instantie voor bepaalde categorieën bedrijven. Als bevoegd gezag ziet GS toe op het beperken en voorkomen van milieuverontreiniging bij deze bedrijven ('Inrichtingen'). Hier wordt ingegaan op de rol van GS bij 'ongewone voorvallen'.

Rol GS bij ongewone voorvallen

- Meldingsplicht voorvallen exploitant inrichting aan GS
- Toezicht GS op onderzoek
- Informatieplicht GS aan andere bestuursorganen
- Opleggen verplichtingen / verbod door GS m.b.t. afvalstoffen
- Informatieplicht andere vergunningverleners aan GS en CvdK

Meldingsplicht exploitant⁵ inrichting aan GS bij ongewoon voorval (art. 17.1 en 17.2 Wm)

Als zich binnen een inrichting een voorval voordoet, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden of reeds zijn ontstaan, dan is de exploitant van de inrichting gehouden al hetgeen te doen dat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden om de schade aan het milieu te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en deze ongedaan te maken.

De exploitant van de inrichting dient zo spoedig mogelijk bij het bevoegde gezag, mogelijk dus

⁵ In de wet wordt gesproken over 'de drijver' van de inrichting.

GS, melding te maken van het voorval. Zodra de exploitant informatie heeft over de (vermoedelijke) oorzaak, de aard en hoeveelheid vrijgekomen stoffen en de genomen maatregelen, meldt hij dit ook aan GS. Hiermee wordt de provincie wordt in de gelegenheid gesteld om de ernst van de milieugevolgen te bepalen en vast te stellen of het bedrijf datgene doet, wat redelijkerwijs verwacht mag worden om de milieubelasting zo beperkt mogelijk te houden.

Toezicht op onderzoek door GS (art. 17.3 Wm)

GS zien er op toe dat de nodige gegevens worden verzameld om het voorval te kunnen analyseren en de oorzaken te kunnen achterhalen.

Informatieplicht GS aan andere bestuursorganen (art. 17.2 Wm)

Meldingen van ongewone voorvallen aan GS, worden door GS doorgegeven aan de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n) en aan de inspecteur volksgezondheid van VROM.

Daarnaast informeren GS andere betrokken bestuursorganen of overheidsdiensten die belang hebben bij de informatie. Te denken valt daarbij aan een rechtstreekse melding aan hulpverleningsdiensten (in spoedgevallen), buurgemeenten, waterbeheerders en andere provinciebesturen als de gevolgen van het ongeval provinciegrensoverschrijdend kunnen zijn.

Opleggen verplichtingen/ verbod GS m.b.t. afvalstoffen (art. 17.4 en 17.5 Wm)

Indien zich een ongewoon voorval in een inrichting voordoet kunnen afvalstoffen ontstaan, zowel binnen als buiten de inrichting, bijvoorbeeld op naastgelegen percelen. Ter bescherming van het milieu kunnen met betrekking tot die afvalstoffen verplichtingen worden opgelegd aan iedereen bij wie die afvalstoffen zijn ontstaan of aanwezig zijn. Dit kan dus zowel de inrichting zijn waar het voorval plaats heeft gevonden, als de omgeving van de inrichting (bijvoorbeeld andere bedrijven of particulieren bij wie afvalstoffen terecht zijn gekomen).

De verplichtingen hebben betrekking op handelingen die met de afvalstoffen gedaan of gelaten moeten worden. Afhankelijk van de situatie kunnen de verplichtingen worden opgelegd door GS of door een andere bevoegde instantie. Voor zover de verplichtingen betrekking hebben op de inrichting waar het voorval zich heeft voorgedaan, worden deze door de vergunningverlenende instantie opgelegd (mogelijk GS). In alle andere gevallen worden verplichtingen alleen door GS opgelegd.

De minister van VROM kan GS verzoeken gebruik te maken van de bevoegdheid om binnen een bepaalde termijn verplichtingen met betrekking tot afvalstoffen op te leggen. In spoedgevallen of indien niet binnen de termijn aan het verzoek gehoor wordt gegeven, kan de minister zelf maatregelen treffen.

Informatieplicht andere vergunningverleners aan GS en Cvdk (art. 17.2 Wm)

Als het bevoegd gezag voor een inrichting conform de Wet milieubeheer niet de provincie is, maar een gemeente of het Rijk, dan dient een melding van een ongewoon voorval te worden gedaan bij die instantie. Deze instantie zal vervolgens andere overheden informeren over de situatie.

De provincie dient in ieder geval geïnformeerd te worden in de volgende gevallen:

- als de gevolgen van het ongewone voorval zich voordoen of zich kunnen voordoen buiten de grenzen van de betreffende gemeente, dan dient het betreffende bestuursorgaan de Cvdk te informeren.

- als de gevolgen van het voorval tot verontreiniging of aantasting van de bodem leiden, moeten ook GS worden geïnformeerd

Samenloop openbare veiligheid en andere wetgeving

Als nadelige milieugevolgen ontstaan die leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid, worden deze bestreden volgens de reguliere 'Wrzo-structuur' (hulpverleningsdiensten onder het opperbevel van de burgemeester met coördinerende bevoegdheden van CvdK en minister van BZK. Zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

Afhankelijk van de aard en plaats van de gevolgen, kunnen ook de regelingen uit de Waterstaatswet, de Wet Bodem Bescherming, Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet Milieugevaarlijke stoffen van toepassing zijn.

Zo kan bijvoorbeeld op grond van de Wet inzake de Luchtverontreiniging bij een inrichting ingegrepen worden als er luchtverontreiniging ontstaat waarbij aanmerkelijk gevaar voor de gezondheid, ondukbare hinder of ernstige schade gevreesd wordt (zie ook Luchtverontreiniging in dit hoofdstuk). De afstemming tussen de diverse betrokken overheden zal vanuit de provincie zoveel mogelijk plaatsvinden volgens de Wrzo-structuur (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

Praktische werkwijze (ongewone voorvallen inrichtingen)

- Meldingen van ongewone voorvallen bij inrichtingen waar GS het bevoegd gezag is, dienen zo snel mogelijk gemeld te worden bij GS (bedrijven hebben allemaal een kaart met het telefoonnummer). Buiten kantooruren wordt men direct doorgeschakeld naar de piketambtenaar milieu.
- Meldingen over ongewone voorvallen in het kader van de Wet bodembescherming kunnen buiten kantooruren worden ingediend bij het Centraal Meldpunt Milieuklachten (CMK).
- Bij ongewone voorvallen die gemeentegrensoverschrijdend zijn informeert de piketambtenaar Milieu de piketambtenaar Kabinet.
- Het informeren de VROM-inspectie door GS zal (telefonisch) gebeuren door provinciale milieumedewerkers. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen de betrokken bestuurders plaatsvinden
- Het informeren van burgemeesters en andere betrokken overheden vindt (telefonisch) plaats via medewerkers van het kabinet CvdK. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen de betrokken bestuurders plaatsvinden
- Provinciale milieuambtenaren zullen er op toezien dat voldoende gegevens worden verzameld om een ongewoon voorval te analyseren en de oorzaak te achterhalen.

5.3 Luchtverontreiniging

(art. 43 t/m 53 Wet inzake de luchtverontreiniging)

Onder luchtverontreiniging wordt de aanwezigheid van verontreinigende stoffen in de buitenlucht verstaan: vaste, vloeibare of gasvormige stoffen (met uitzondering van splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen in de zin van de Kernenergiewet), die in de lucht, op zichzelf dan wel tezamen of in verbinding met andere stoffen, hetzij nadeel voor de gezondheid van de mens of hinder voor de mens kunnen opleveren, hetzij schade kunnen toebrengen aan dieren, planten of goederen.

Luchtverontreiniging kan plotseling ontstaan als gevolg van bijvoorbeeld brand in industriële bedrijven, maar ook geleidelijk, bijvoorbeeld door een combinatie van 'reguliere' uitstoot van verontreinigende stoffen (verkeer, landbouw, bedrijven etc.) en bepaalde weertypes. Daardoor kan smogvorming optreden.

Rol van de provincie

Alarmering en bestuurlijke informatie uitwisseling over luchtverontreiniging zullen in beginsel plaatsvinden op grond van de reguliere Wrzo-structuur (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid)

en/of, indien van toepassing, de Wet Milieubeheer. Voor inhoudelijk advies kunnen alle overheden contact opnemen met het meldpunt VROM. Bij milieu-incidenten verstrekken het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en in voorkomende gevallen ook het Beleidsondersteunend Team Milieu Incidenten (BOT-MI), de provincie advies.

Indien uit de ingewonnen informatie blijkt dat de luchtverontreiniging zo ernstig is dat zij niet met normale middelen (bevoegdheden) kan worden beheerst, dan komen de CvdK een aantal bijzondere bevoegdheden toe om de luchtverontreiniging of schade als gevolg daarvan te voorkomen of te beperken. Het kan gaan om:

- het geven van bevelen door de CvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen (§ 5.3.1)
- het uitvaardigen van algemene voorschriften door de CvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen (§ 5.3.2)
- het informeren van de bevolking en het verstrekken van gedragsadviezen door de CvdK in het belang van de openbare gezondheid (§ 5.3.3)

Bevel CvdK met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen (art. 43 Wet inzake de Luchtverontreiniging)

De CvdK kan bevelen dat een inrichting of deel daarvan gesloten wordt, een toestel buiten werking wordt gesteld, of een verontreinigende handeling gestaakt wordt, indien hij van mening is dat dit noodzakelijk is ter beperking van (dreigende) luchtverontreiniging.

Het gaat hier om een bijzondere bevoegdheid, die dus alleen gebruikt mag worden indien gewone bevoegdheden niet volstaan.

Bovendien gelden de volgende aandachtspunten:

- voordat hij een bevel geeft, stelt de CvdK de betrokkene (verontreiniger) eerst in de gelegenheid om de oorzaak van de luchtverontreiniging weg te nemen, tenzij dit niet kan worden afgewacht.
- de CvdK geeft geen bevel zonder voorafgaand overleg met de burgemeester van de gemeente waarin de inrichting of het toestel zich (gedeeltelijk) bevinden of waarin een verontreinigende handeling plaatsvindt, tenzij dit niet kan worden afgewacht.
- de CvdK informeert degene tot wie het bevel zich richt, de betrokken burgemeester en de VROM-inspecteur zo spoedig mogelijk over zijn besluit.

Verzoek om toepassing bevoegdheden van GS of CvdK door burgemeester/ VROM-inspecteur

Een burgemeester en de VROM-inspecteur kunnen de CvdK verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. Als de VROM-inspecteur dit verzoek doet, overlegt de CvdK eerst met de betrokken burgemeester en omgekeerd. De CvdK laat zowel de burgemeester als de VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze (bevel)

De informatie uitwisseling van de CvdK met de burgemeester en VROM-inspecteur zal in eerste instantie plaatsvinden op ambtelijk niveau (medewerkers milieu en kabinet CvdK, ambtenaren OOV en regionale inspectie Noord), maar uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf. Een bevel wordt door de CvdK zelf gegeven. In eerste instantie zal dit telefonisch gebeuren, maar het bevel zal zo mogelijk (ook) op schrift worden gesteld.

Uitvaardigen van algemene voorschriften door CvdK en verlenging door GS eventueel op verzoek (art. 48 Wet inzake de Luchtverontreiniging)

De CvdK kan in buitengewone omstandigheden van tijdelijke aard algemene voorschriften met betrekking tot inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen

uitvaardigen in het belang van de openbare gezondheid.

Deze bevoegdheid is met name bedoeld voor ernstige (gemeentegrensoverschrijdende) Smogsituaties. De CvdK kan dan bijvoorbeeld het verkeer beperken of stilleggen of het gebruik van minder verontreinigende brandstoffen in bedrijven opdragen. Wanneer een Smogsituatie 'ernstig' is, wordt bepaald door zogenaamde grenswaarden en alarmdrempels. De CvdK zal zich bij het uitvaardigen van de voorschriften laten adviseren door het RIVM.

Voor het uitvaardigen van de voorschriften gelden daarnaast de volgende regels:

- De CvdK vaardigt geen voorschriften uit zonder voorafgaand advies van de VROM-inspecteur, tenzij dit niet kan worden afgewacht.
- De voorschriften gelden voor 48 uur (behoudens eerdere intrekking). De voorschriften kunnen steeds voor 48 uur worden verlengd door het college van GS.
- De uitvaardiging, verlenging en intrekking van de voorschriften worden zo snel mogelijk via radio en televisie bekend gemaakt. Vervolgens worden deze zo spoedig mogelijk in de Staatscourant en eventuele dag- of nieuwsbladen gepubliceerd.

Verzoek om toepassing bevoegdheden van GS of CvdK door burgemeester/ VROM-inspecteur

Een burgemeester en een VROM-inspecteur kunnen de CvdK verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. De CvdK laat zowel de burgemeester als de VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze (algemene voorschriften)

- De informatie uitwisseling van de CvdK met de burgemeester en VROM-inspecteur, zal in eerste instantie plaatsvinden op ambtelijk niveau (medewerkers milieu en kabinet CvdK, gemeentelijke ambtenaren OOV en regionale inspectie Noord), maar uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf.
- Een verzoek van een burgemeester of de VROM-inspecteur aan de CvdK om van zijn bijzondere bevoegdheden gebruik te maken, kan gedaan worden via het kabinet CvdK of het CMK, waarna het verzoek wordt doorgeleid. Uiteraard kan het verzoek ook rechtstreeks aan de CvdK worden gedaan.
- Door de CvdK uitgevaardigde voorschriften zullen worden bekendgemaakt via RTV Drenthe, via de provinciale website en persberichten.

Het informeren van de bevolking en het verstrekken van gedragsadviezen

Bij (dreigende) ernstige luchtverontreiniging van tijdelijke aard (meestal smog), verstrekt de CvdK actief informatie over de (verwachte) ernst van de situatie naar de bevolking. Tevens kan hij aanbevelingen doen aan veroorzakers van de luchtverontreiniging en de bevolking adviezen geven over te nemen maatregelen.

De CvdK vraagt hiervoor eerst advies van de VROM-inspecteur, tenzij dit niet kan worden afgewacht. Ook zal de CvdK zich laten adviseren door het RIVM. Het RIVM informeert daarnaast ook zelf het publiek over gezondheidsrisico's.

De provincie informeert de bevolking in ieder geval ook over de oorzaak, de eventuele maatregelen die worden genomen en de verwachte duur van de situatie. De CvdK informeert ook de betrokken lokale overheden.

Verzoek om toepassing bevoegdheden van GS of CvdK door burgemeester/ VROM-inspecteur

Burgemeesters en de VROM-inspecteur kunnen de CvdK verzoeken van bovengenoemde bevoegdheid gebruik te maken. De CvdK laat zowel de betrokken burgemeester(s) als de

VROM-inspecteur weten hoe hij op verzoek van één van beiden heeft beslist.

Praktische werkwijze (informerende bevolking)

- Het informeren van de bevolking door de provincie zal verlopen via RTV Drenthe, het CMK, de provinciale website en persberichten. Aan de betrokken lokale overheden worden de provinciale persberichten separaat verstuurd
- Met betrekking tot smog kan bovendien altijd informatie gevonden worden op NOS-teletekst (pagina's 711 en 712)
- Internet (www.lml.rivm.nl)

Samenloop luchtverontreiniging met openbare veiligheid en andere wetgeving

Ernstige luchtverontreiniging kan leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid, al dan niet in combinatie met andere factoren (bijvoorbeeld een grootschalige bosbrand). In dat geval kunnen niet alleen de bijzondere bevoegdheden van de CvdK op grond van de Wet inzake Luchtverontreiniging van toepassing zijn, maar ook bijvoorbeeld die van de burgemeester op het gebied van openbare veiligheid (bijvoorbeeld het uitvaardigen van een noodbevel of -verordening).

Nu artikel 44 en 49 Wet inzake de Luchtverontreiniging bepalen dat een burgemeester aan de CvdK kan verzoeken op te treden ter bestrijding van de luchtverontreiniging, zal een burgemeester dat ook moeten doen zolang de mogelijkheid daartoe bestaat. Een burgemeester kan weliswaar ook zelf optreden, maar pas als de CvdK niet (tijdig) van zijn speciale bevoegdheid gebruik maakt.

Met betrekking tot de informatievoorziening richting de bevolking geldt dat burgemeesters gezien hun verantwoordelijkheid voor het waarschuwen en informeren van de eigen bevolking (art. 10 Birzo) uiteraard zelf (aanvullende) informatie activiteiten kunnen uitvoeren.

Aangezien luchtverontreiniging meestal gemeentegrensoverschrijdend zal zijn, wordt de afstemming over de voorlichting tussen de betrokken gemeenten (vgl. art. 15 lid 3 Birzo) gewaarborgd door de centrale rol van de CvdK in de informatievoorziening op basis van de Wet inzake de Luchtverontreiniging.

Indien de luchtverontreiniging (mede) wordt veroorzaakt door een ongewoon voorval bij inrichtingen geldt ook de regeling uit art. 17.1 t/m 5 van de Wet Milieubeheer (zie boven).

5.4 Bodemverontreiniging als gevolg van ongewone voorvallen

(art. 30 t/m 35 Wet Bodembescherming)

Wanneer er door een ongewoon voorval een ernstige bodemverontreiniging ontstaat, of dreiging daarvan groot is, hebben GS en bij spoed de CvdK bijzondere bevoegdheden op basis van de Wet bodembescherming (Wbb). Volgens de memorie van toelichting bij de Wbb moet aan het begrip ongewoon voorval een ruime betekenis worden toegekend. Het gaat om een gebeurtenis die bij een normale gang van zaken niet zou hebben plaatsgevonden. Te denken valt aan een opengescheurde olieleiding, giftige stoffen in een natuur- of waterwingebied, afkomstig van een al dan niet te traceren bron.

Rol provincie:

- meldingsplicht bodemverontreiniging aan GS
- informatieplicht GS aan B&W
- treffen van maatregelen door GS en bij spoed CvdK (eventueel op verzoek van burgemeester of VROM-inspecteur)
- treffen van spoedmaatregelen door CvdK bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater
- informatieplicht aan GS/ verzoek van GS om toepassing maatregelen bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater

Meldingsplicht bodemverontreiniging aan GS (art. 27 Wet Bodembescherming)

Er bestaat een meldingsplicht bij ontdekking van verontreiniging of aantasting van de bodem die ontstaat als gevolg van handelingen genoemd in de artikelen 6 t/m 11 van de Wbb. Het gaat daarbij doorgaans om handelingen die beroeps- of bedrijfsmatig worden uitgeoefend en waarvan de gevolgen of nevengevolgen tot aantasting van de bodem blijken te leiden (o.a. transport gevaarlijke (brand)stoffen, gladheidsbestrijding, bouwwerkzaamheden en landbouwwerkzaamheden)

De veroorzaker, maar ook degene die betrokken is, dient de verontreiniging of de aantasting van de bodem en de maatregelen die hij getroffen heeft zo spoedig mogelijk te melden aan Gedeputeerde Staten. Dit kan via het Centraal Meldpunt Milieuklachten (CMK).

Indien het voorval zich voordoet in een inrichting (conform Wet Milieubeheer) moet de exploitant dit ook melden aan de vergunningverlenende instantie.

Informatieplicht van GS aan B&W (art 27 Wet Bodembescherming)

GS informeren zo spoedig mogelijk burgemeester en wethouders van de gemeente waar zich de verontreiniging, de aantasting en/of de directe gevolgen daarvan voordoen.

Treffen van maatregelen door GS en bij spoed door CvdK (art. 30 e.v. Wet Bodembescherming)

In eerste instantie is het aan de veroorzaker zelf om maatregelen te nemen ter bescherming van de bodem. Naar aanleiding van een melding kunnen GS aanwijzingen geven met betrekking tot de door de veroorzaker te nemen maatregelen (art. 27 Wbb).

Als de verontreiniging wordt veroorzaakt door een ongewoon voorval, waardoor ernstige verontreiniging van de bodem is ontstaan, staan in beginsel nog steeds de maatregelen van de veroorzaker voorop, maar indien GS menen dat dit noodzakelijk is kunnen zij van bijzondere bevoegdheden gebruik maken. Zij kunnen onverwijld alle maatregelen treffen die zij nodig achten ter bescherming van de bodem.

Het kan daarbij onder andere gaan om:

- een bevel aan degene die een handeling verricht die de verontreiniging (mede) veroorzaakt om deze handeling te staken
- een bevel om personen en hulpmiddelen op het grondgebied toe te laten waar de verontreiniging of de effecten daarvan plaatsvinden, zodat deze de verontreiniging kunnen bestrijden

In spoedgevallen kan de CvdK de nodige maatregelen treffen, totdat GS van hun bevoegdheden gebruik maken.

Bij het treffen van maatregelen door GS of CvdK gelden de volgende aandachtspunten:

- Voordat GS (of CvdK) zelf maatregelen treffen, stellen zij de veroorzaker in de gelegenheid binnen een daartoe te stellen termijn de benodigde maatregelen te nemen (art. 32, lid 2 Wbb), tenzij geboden spoed zich hier tegen verzet
- GS (of CvdK) vragen, m.u.v. spoedgevallen, voor het nemen van maatregelen eerst de VROM-inspecteur, het servicecentrum⁶ en de burgemeester om advies (artikel 32, lid 1, Wbb)
- GS (of CvdK) brengen de betrokkene, de burgemeester en de provinciale milieucommissie, onmiddellijk op de hoogte van de genomen beschikking(en) (artikel 34 Wbb)

Verzoek om toepassing bevoegdheden van GS of CvdK door burgemeester/ VROM-

---

⁶ servicecentrum: Service Centrum Grond/ Bodem+, gevestigd te Den Haag. Alleen tijdens kantooruren bereikbaar.

inspecteur

De VROM-inspecteur en de burgemeester van een gemeente waar zich een bodemverontreiniging of -aantasting of de directe gevolgen daarvan zich voordoen, kunnen GS of de CvdK verzoeken om van hun bijzonder bevoegdheden gebruik te maken (art. 33 Wbb). GS of de CvdK nemen op dit verzoek een beslissing en lichten hierover zowel de betreffende burgemeester als de VROM-inspecteur in.

Verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater- spoedmaatregelen CvdK

De Wbb bevat een aparte regeling voor verontreinigingen van de bodem onder oppervlaktewater. In dat geval heeft niet het college van GS, maar de betreffende waterkwaliteitsbeheerder alle bovengenoemde bevoegdheden (artikel 35, lid 1 en 2, Wbb). Dat geldt ook met betrekking tot de oever en de kust van het betreffende oppervlaktewater, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de verontreiniging van de oever of de kust geen gevolgen heeft voor de bodem onder het water. De Waterstaatswet is hierbij niet van toepassing.

In spoedgevallen kan de CvdK alle noodzakelijke maatregelen nemen, totdat de waterkwaliteitsbeheerder van zijn bevoegdheden gebruik heeft gemaakt. Dit geldt niet voor de gevallen waarbij Rijkswaterstaat waterkwaliteitsbeheerder is. Uiteraard wordt de waterkwaliteitsbeheerder zo spoedig mogelijk geïnformeerd over de maatregelen.

Informatieplicht aan GS/ verzoek van GS om toepassing maatregelen bij verontreiniging van de bodem onder oppervlaktewater

Bij het nemen van maatregelen stelt de waterkwaliteitsbeheerder GS zo mogelijk in de gelegenheid om hem te adviseren (dit geldt ook voor de VROM-inspecteur en het servicecentrum, zie art. 35 lid 1 jo. lid 2 sub b)

GS en de VROM-inspecteur kunnen de waterkwaliteitsbeheerder ook verzoeken om van zijn bijzondere bevoegdheden gebruik te maken. De waterkwaliteitsbeheerder informeert GS en de inspecteur over de op een dergelijk verzoek genomen beslissing.

Praktische werkwijze

- Meldingen van bodemverontreiniging aan GS kunnen 24 uur per dag gedaan worden aan provinciale milieumedewerkers van het Centraal Meldpunt Milieuklachten (CMK).
- Meldingen van bodemverontreinigingen die bij het CMK binnenkomen, waarvoor de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag is, worden aan de betreffende instantie doorgegeven
- Bevelen van GS (of CvdK) kunnen door provinciale bodeminspecteurs mondeling worden gegeven, maar moeten vervolgens schriftelijk worden bevestigd door GS (of CvdK)
- Een verzoek van een burgemeester of de VROM-inspecteur aan GS of CvdK om van hun bijzondere bevoegdheden gebruik te maken, kan via het CMK gedaan worden of via het kabinet CvdK. Uiteraard kan dit ook rechtstreeks gedaan worden aan de bestuurders zelf.
- Het informeren van en vragen van advies aan de VROM inspectie zal (telefonisch) gebeuren door provinciale milieumedewerkers
- Het informeren van en vragen van advies aan burgemeesters en het informeren van andere betrokken overheden vindt in eerste instantie (telefonisch) plaats via medewerkers van het kabinet CvdK of milieumedewerkers. Uiteraard kan ook overleg plaatsvinden tussen de bestuurders zelf.

5.5 Veiligheid zwemgelegenheden

(art. 11 t/m 13 Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden)

De provincie heeft toezichthoudende taken waar het gaat om de kwaliteit van het zwemwater en andere veiligheidsaspecten in en rond openbare zwemgelegenheden en badinrichtingen (zwembaden, recreatieplassen, sauna's etc.).

Zwemverbod of sluiting bij gevaar voor bezoekers

GS zijn bevoegd om aan een houder van een badinrichting opdracht te geven om de inrichting te sluiten of om een zwemverbod in te stellen op een plaats die wordt gebruikt om te zwemmen, als de zorg voor hygiëne of veiligheid van bezoekers hiertoe aanleiding geeft. Als voor de gezondheid of veiligheid van bezoekers onmiddellijk gevaar dreigt, kan de CvdK deze bevoegdheid uitoefenen.

Te denken valt bijvoorbeeld aan plotselinge achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater als gevolg van besmetting met verontreinigende stoffen (illegale lozing, scheepsongeval), sterke groei van bacteriën door bepaalde weersomstandigheden, ernstige vervuiling van het strand (al dan niet als gevolg van een ongeval op het water), defect aan de zuiveringsinstallatie bij gechloreerde baden etc.

Indien GS of de CvdK overwegen een zwemverbod in te stellen vanwege gevaar voor verspreiding van een infectieziekte, nemen zij een dergelijk besluit pas na advies in te hebben gewonnen bij de directeur van de GGD.

Een besluit wordt medegedeeld aan burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente(n) en de inspecteur van VROM.

Praktische werkwijze

- Een bevel tot sluiting of zwemverbod wordt op schrift gesteld, maar kan in spoedgevallen in eerste instantie mondeling gegeven worden.
- Het advies van de directeur GGD zal (telefonisch) worden ingewonnen door provinciale toezichthouders. Uiteraard kan ook rechtstreeks contact tussen gedeputeerde(n) of CvdK en de directeur plaatsvinden.
- Burgemeester en wethouders en de inspecteur van VROM Noord zullen bij spoed in eerste instantie telefonisch worden geïnformeerd door provinciale toezichthouders. Ook hier geldt dat uiteraard ook rechtstreeks contact tussen betrokken bestuurders plaats kan vinden.

Samenloop met openbare veiligheid en andere wetgeving

De bedreiging voor de gezondheid of veiligheid van de bezoekers of recreanten kan – waar het gaat om grote aantallen personen- tevens een bedreiging vormen voor de openbare veiligheid. Naast de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden zal dan ook andere wetgeving toegepast kunnen worden, waarbij met name te denken valt aan de Gemeentewet (bijvoorbeeld het uitvaardigen van een noodbevel of - verordening).

In geval van nucleaire incidenten kunnen ook maatregelen genoemd in de Kernenergiewet toegepast worden. In het algemeen zal deze samenloop niet tot 'botsing' van bevoegdheden leiden, maar slechts tot extra of complementaire maatregelen.

6 WATERSTAATSWERKEN

Wettelijke basis

- art. 72 t/m 78 Waterstaatswet

6.1 Inleiding

Zowel het Rijk, een waterschap, een gemeente als een provincie kan zijn belast met de zorg voor de waterhuishouding en waterkeringen in een bepaald gebied en vanuit die rol het beheer hebben over oppervlaktewateren en waterkeringen met de daarbij behorende kunstwerken. Deze oppervlaktewateren, waterkeringen en kunstwerken worden in de Waterstaatswet 1900 aangeduid als waterstaatswerken (art. 67 lid 1 Waterstaatswet 1900). De beheerders van waterstaatswerken kunnen bijzondere bevoegdheden uitoefenen als er zich met betrekking tot waterstaatswerken buitengewone omstandigheden voordoen. De regeling die daarvoor geldt wordt hieronder vanuit het oogpunt van de provincie besproken.

De bodem onder de oppervlaktewateren valt buiten het bereik van de Waterstaatswet 1900: hiervoor geldt de regeling uit de Wet bodembescherming (art. 30 e.v.). Voor kernongevallen is een aparte regeling opgenomen in de Kernenergiewet (art. 46).

Rol van de provincie

Op grond van de Waterstaatswet kan de provincie twee rollen vervullen als het gaat om de bestrijding van gevaar voor waterstaatswerken:

- GS of de CvdK kunnen optreden als beheerder van waterstaatswerken. In dat opzicht hebben zij dezelfde rol als Rijkswaterstaat, waterschappen of gemeenten die beheerder zijn. (§ 6.2)
- GS of de CvdK hebben een toezichthoudende rol in de responsfase, in de zin dat zij kunnen ingrijpen richting bepaalde beheerders van waterstaatswerken als die niet of onvoldoende maatregelen nemen in geval van bedreiging van waterstaatswerken. (§ 6.3)

6.2 GS als beheerder

GS mogen als beheerder van waterstaatswerken maatregelen nemen die zij noodzakelijk achten in omstandigheden waarin de goede staat van waterstaatswerken onmiddellijk en ernstig in gevaar is of dreigt te komen. Hierbij mag van andere wettelijke voorschriften worden afgeweken, met uitzondering van de Grondwet (art. 72 Waterstaatswet).

Omdat het hier om een bijzondere bevoegdheid gaat, mag hiervan slechts gebruikt worden gemaakt als normale bevoegdheden niet toereikend zijn, bijvoorbeeld het uitoefenen van bestuursdwang. Bij het gebruik van de bijzondere bevoegdheden worden proportionaliteit en subsidiariteit in acht genomen.

GS zullen als waterstaatswerkbeheerder geen maatregelen nemen zonder waarschuwing en/of overleg met andere betrokken waterstaatswerkbeheerders, tenzij vereiste spoed zich daartegen verzet. Als de situatie zo dringend is dat niet gewacht kan worden totdat het college van GS bij elkaar gekomen is, dan moet de CvdK maatregelen treffen.

Als GS hebben besloten maatregelen te treffen met betrekking tot waterstaatswerken in hun beheer, dan melden zij dat onverwijld aan de minister van VenW. Vanwege een mogelijke relatie met openbare veiligheid worden ook de burgemeesters geïnformeerd van de gemeenten waarin de waterstaatswerken zijn gelegen, alsmede andere organisaties voor wie deze informatie van belang kan zijn. Van het optreden wordt na afloop een analyse gemaakt die ter kennisneming wordt gestuurd aan burgemeester en wethouders van de gemeenten waarbinnen de waterstaatswerken zijn gelegen, alsmede aan de minister van VenW.

Als de minister van mening is dat GS (of de CvdK) niet of onvoldoende maatregelen hebben genomen, dan kan hij GS (of de CvdK) een opdracht geven om alsnog maatregelen te nemen.

Praktische werkwijze

De maatregelen die Gedeputeerde Staten kunnen nemen en de wijze van afstemming met andere beheerders worden opgenomen in calamiteitenplannen. In algemene zin geldt:

- Indien GS, of bij spoedeisende gevallen de CvdK, besluiten maatregelen te treffen, dan informeren zij andere betrokken beheerders van waterstaatswerken hierover;
- De CvdK informeert de minister van Verkeer en Waterstaat en de hoofdingenieur-directeur (HID) van Rijkswaterstaat via het nationaal crisiscentrum NCC;
- In het kader van de openbare veiligheid informeert het kabinet van de CvdK tevens de betrokken burgemeesters.

Samenloop met bedreiging van openbare veiligheid

Een bedreiging van een waterstaatswerk kan ook een bedreiging van de openbare veiligheid inhouden. In dat geval gelden onverkort de bevoegdheden van de burgemeester (en andere betrokken bestuursorganen) op grond van de Wrzo en Gemeentewet. Het is in dergelijke situaties belangrijk dat de waterbeheerders en burgemeester(s) elkaar informeren over de maatregelen die zij (willen) nemen, zodat in onderlinge afstemming een gecoördineerd optreden plaats kan vinden.

Mochten de maatregelen die de betrokken beheerder en burgemeester willen nemen echter niet te verenigen zijn en kan deze situatie niet in onderling overleg worden opgelost, dan kan een burgemeester op grond van zijn opperbevel een bevel geven aan een waterstaatswerkbeheerder op het moment dat er meer belangen in het geding zijn dan belangen van louter waterstaatskundige aard.

6.3 GS als toezichthouder richting andere beheerders (geven van opdrachten)

Informatieplicht van beheerders – naar GS

Als het dagelijks bestuur van een waterschap, burgemeester en wethouders van een gemeente of Rijkswaterstaat in hun hoedanigheid als beheerder bijzondere maatregelen hebben genomen op grond van artikel 72 Waterstaatswet, dan moeten zij dit zo snel mogelijk melden aan GS. GS informeren vervolgens zo snel mogelijk de minister van VenW, maar niet in de gevallen waarin de maatregelen door Rijkswaterstaat zelf genomen zijn.

Uiteraard is het wenselijk dat de betrokken beheerders ook de burgemeester van de betrokken gemeente(n) informeren, vanwege diens verantwoordelijkheid op het gebied van openbare veiligheid en openbare orde.

In dat verband zal vanuit de CvdK ook de minister van BZK op de hoogte worden gesteld indien de openbare veiligheid in het gevaar dreigt te komen.

Praktische werkwijze

- De beheerders kunnen binnen en buiten kantooruren, t.b.v. de informatieplicht aan GS zoals hierboven beschreven, contact opnemen met de piketambtenaar van het kabinet van de CvdK.
- De minister van VenW wordt vanuit de provincie geïnformeerd via het NCC en de HID Rijkswaterstaat.

Opdracht van GS aan beheerders (art. 74 Waterstaatswet)

Als het college van GS van mening is dat burgemeester en wethouders of het dagelijks bestuur van een waterschap niet of onvoldoende optreden bij gevaar voor het waterstaatswerk, dan kunnen GS deze beheerders een opdracht geven om alsnog maatregelen te nemen. In spoedgevallen kan de CvdK dit doen.

Zo'n opdracht kan ook rechtstreeks gegeven worden door de minister van VenW als die van mening is dat GS of de CvdK ten onrechte of niet voldoende gebruik maken van hun bevoegdheid om een opdracht te geven.

De opdracht wordt schriftelijk gegeven tenzij dit gelet op de spoedeisendheid van de situatie niet mogelijk is. De opdracht wordt dan zo snel mogelijk alsnog op schrift gesteld. De opdracht geldt voor een daarbij te stellen termijn. Deze termijn kan steeds worden verlengd met een aanvullende termijn. Zodra de omstandigheden het toelaten wordt de opdracht schriftelijk ingetrokken.

Het college van GS of de CvdK melden de door hun gegeven opdracht zo spoedig mogelijk aan Provinciale Staten en de minister van Verkeer en Waterstaat.

Omdat opdrachten niet aan alle beheerders kunnen worden gegeven en de procedure bij het geven van opdrachten niet in alle gevallen precies hetzelfde is, wordt hieronder voor de verschillende soorten beheerders aangegeven wat de toepasselijke regeling is:

Colleges van B&W als beheerder

Voor colleges van B&W geldt de procedure zoals hierboven beschreven.

Waterschappen die in meer dan één provincie gelegen zijn

Voor waterschappen geldt de procedure zoals hierboven beschreven. Indien waterschappen echter in meer dan één provincie gelegen zijn, moeten de opdrachten worden gegeven door de provincies aan wie het toezicht op het betreffende waterschap is opgedragen (art. 74 lid 5 Waterstaatswet).

In de praktijk zal de provincie op wiens grondgebied de maatregelen nodig zijn, af moeten stemmen met de buurprovincie. Indien zij er gezamenlijk niet uitkomen, wordt de minister van VenW hierover schriftelijk geïnformeerd. Als er sprake is van spoed, waarbij de afstemming tussen beide GS-colleges niet kan worden afgewacht, dan kan de CvdK in de tussentijd optreden en met de CvdK van de betreffende andere provincie afstemmen. De betreffende colleges worden uiteraard zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

In Drenthe zijn vier waterschappen actief. De waterschappen Reest en Wieden en Velt en Vecht zetelen in respectievelijk Meppel en Coevorden en zijn ook actief in de provincie Overijssel. De waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zetelen in de provincie Groningen.

Rijkswaterstaat als beheerder

GS kunnen Rijkswaterstaat op grond van artikel 74 Waterstaatswet geen opdrachten geven. Als er echter sprake is van een bedreiging van de openbare veiligheid (ernstig gevaar voor personen en milieu) kan de commissaris van de Koningin de HID Rijkswaterstaat als rijksfunctionaris eventueel wel een aanwijzing geven over de samenwerking met de provincie, waterschap of gemeenten (zie hoofdstuk 3). In eerste instantie zal uiteraard overleg plaats vinden.

Praktische werkwijze

Opdrachten zullen door GS zelf worden gegeven (en door de voorzitter van GS worden gecommuniceerd naar de voorzitter van het dagelijks bestuur van het waterschap of de gemeente). De afstemming tussen betrokken provincies zal in beginsel telefonisch plaatsvinden tussen de CvdK's of betrokken gedeputeerden.

7 NUCLEAIRE INCIDENTEN

Wettelijke basis

- art. 38 t/m 49 Kernenergiewet (KEW)
- Nationaal plan Kernongevallenbestrijding (NPKB)
- Leidraad Kernongevallenbestrijding

7.1 Rol van de CvdK bij nucleaire incidenten

Kernenergiewet (KEW)

In aanvulling op de Wrzo (en de Gemeentewet) bevat hoofdstuk VI van de Kernenergiewet (Kew) bepalingen die gewijd zijn aan de voorbereiding op en het optreden tijdens een kernongeval.

Onder een kernongeval wordt in de KEW verstaan:

1. een gebeurtenis als gevolg waarvan straling vrijkomt of dreigt vrij te komen die tot een verhoogd risico leidt of kan leiden voor mens of milieu, *of*
2. een gebeurtenis die ter voorkoming of vermindering van een verhoogd stralingsrisico voor mens of milieu een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines vergt.

Een (dreiging van een) kernongeval is een bijzondere vorm van een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid. Omdat de gevolgen van een kernongeval zich over een groot geografisch gebied kunnen uitstrekken, de kans op grote maatschappelijke onrust groot is en de bestrijding specialistische deskundigheid vereist, biedt de KEW aanvullende voorzieningen ten opzichte van de reguliere rampenbestrijding zoals met name neergelegd in de Wrzo en Gemeentewet.

De KEW is van toepassing bij ongevallen en gebeurtenissen waarbij straling vrijkomt of dreigt vrij te komen die tot een verhoogd risico voor mens of milieu leidt. De KEW is ook van toepassing als er een verhoogd stralingsrisico voor mens en milieu is en dit risico alleen kan worden voorkomen of verminderd door een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines. De bepalingen uit de KEW zijn verder uitgewerkt in het Nationaal plan Kernongevallenbestrijding en de Leidraad Kernongevallenbestrijding.

De KEW kent ten opzichte van de Wrzo geen extra bevoegdheden toe aan de CvdK. Voor zover nodig zal de CvdK dan ook gebruik maken van zijn in de andere hoofdstukken beschreven bevoegdheden. Wel bepaalt de KEW dat de CvdK in specifieke gevallen geïnformeerd dient te worden en dat hij medewerking moet verlenen aan maatregelen die door ministers worden getroffen.

Rol van de commissaris van de Koningin

Vanwege de aard van kernongevallen zal er al snel sprake zijn van langdurige en/of grootschalige inzet van (hulp)diensten. Coördinatie en verdeling van de inzet van die diensten vereist afstemming op provinciaal niveau. Daarnaast zal uitvoering van rijksbesluiten waarschijnlijk op provinciaal niveau nader afgestemd moeten worden (met rijksfunctionarissen). Bovendien kan de provincie ondersteuning bieden en desgewenst als verbindingspunt fungeren tussen rijk en gemeente voor afstemming van de voorlichting. Bovengenoemde taken behoren tot de reguliere rol van de CvdK (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

De KEW vult de reguliere rol van de CvdK op een aantal punten aan:

- Verzoek om rijkscoördinatie (categorie A- en B-objecten) (§ 7.2)
- Overleg en informatieplicht (zie ook hoofdstuk 3 Openbare Veiligheid) (§ 7.3)
- Het verlenen van medewerking aan uitvoering of handhaving van maatregelen (§ 7.4)

7.2 Verzoek om rijkscoördinatie (besluit minister van VROM tot bestrijden ongeval met categorie B-object als een ongeval met A-object)

De Kernenergiewet maakt een onderscheid in A- en B-objecten. Onder A-objecten vallen de in werking zijnde kerncentrales in en nabij Nederland, schepen die gebruik maken van kernenergie, satellieten en kernwapens. In Drenthe bevinden zich geen A-objecten. De bestrijding van een incident met een A-object vindt plaats onder de bestuurlijke en operationele coördinatie van de minister van VROM en andere betreffende ministers. Dit laat overigens onverlet dat de burgemeester van de betreffende gemeente alle noodzakelijke maatregelen dient te nemen in afwachting van de directe coördinatie door de rijksoverheid. Bovendien blijft de burgemeester verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen binnen het beleid van het Rijk.

Onder B-objecten vallen alle andere objecten waarbij sprake is van de aanwezigheid van radioactieve stoffen (zoals transporten en installaties voor uraniumverrijking, verwerking en opslag van radioactieve stoffen en ziekenhuizen. Voor B-objecten geldt het uitgangspunt dat de algemene organisatie voor rampenbestrijding (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid) voldoende moet zijn voor de aanpak van een incident.

De minister van VROM kan in overleg met andere betrokken ministers besluiten dat een ongeval met een B-object wordt bestreden als ware het een ongeval met een A-object. De CvdK en/of een burgemeester kunnen de minister van VROM hierom verzoeken (art. 42 KEW).

Praktische werkwijze (overgang coördinatie)

Bij een (dreigend) ongeval met een B-object overleggen de betreffende burgemeester, de CvdK en de minister van VROM over de noodzaak en wenselijkheid tot bestrijden van het (dreigende) incident alsof het een A-object betreft. In beginsel vindt dit overleg rechtstreeks plaats tussen de betrokken bestuurders.

7.3 Overleg en informatieplicht (art. 3, 46 lid 3 KEW)

Algemene informatieplicht

Alle betrokken bestuurders dienen zich een goed beeld te vormen van (de dreiging van) een nucleair ongeval en hun eigen betrokkenheid en bevoegdheden daarbij. Voor burgemeester(s), CvdK en de betrokken minister(s) geldt dan ook een wederzijdse informatieplicht (zie hoofdstuk Openbare Veiligheid).

De betrokken burgemeester draagt er zorg voor dat de CvdK geïnformeerd wordt over een ongeval met een A- of een B-object, de gevolgen daarvan en de genomen maatregelen. De commissaris informeert de minister van BZK. Daarnaast informeert de burgemeester rechtstreeks de minister van VROM en zonedig andere betrokken ministers.

Informatie over maatregelen

Als de coördinatie van de bestrijding van een (dreigend) nucleair ongeval op nationaal niveau plaatsvindt, kunnen door ministers maatregelen worden getroffen of regels worden gesteld. Dit gebeurt na overleg met de betrokken burgemeester en CvdK. Alleen in spoedgevallen kunnen de regels en/of maatregelen zonder overleg getroffen worden. Wel informeert de minister onmiddellijk de betrokken burgemeester, CvdK en voorzover nodig het bestuur van het waterschap of andere openbare lichamen.

Informatie over noodverordeningen

Bij een kernongeval met een A-object kan de burgemeester op grond van art. 49b KEW een noodverordening uitvaardigen met voorschriften en maatregelen om de gevolgen van het ongeval zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De burgemeester informeert de minister van VROM, de betreffende vakminister (dit is afhankelijk van de maatregelen, denk bijvoorbeeld aan landbouw) en de commissaris van de Koningin. De minister die het betreft kan de voorschriften en/ of maatregelen eventueel beëindigen. De CvdK toetst deze noodverordening niet.

Bij een ongeval met een categorie B-object is de burgemeester voor de uitvaardiging van noodverordeningen aangewezen op art 176 jo. 175 Gemeentewet. In dat geval geldt de toetsingsrol van de CvdK wel (zie hoofdstuk Openbare Orde).

Praktische werkwijze

De informatie uitwisseling zal in eerste instantie doorgaans telefonisch verlopen via de medewerkers van het kabinet van de CvdK, medewerkers van de betrokken gemeente(n) en het NCC. Door middel van bijvoorbeeld een beleidsoverleg kan de commissaris de uitvoering van regels, maatregelen en de informatieverstrekking coördineren.

7.4 Het verlenen van medewerking aan uitvoering of handhaving van maatregelen (art. 49 e.v. KEW)

Medewerking m.b.t. maatregelen van ministers

Evenals burgemeesters, waterschappen en andere openbare lichamen is de CvdK op verzoek van de betrokken minister verplicht medewerking te verlenen aan de door die minister uitgevaardigde regels en maatregelen.

Maatregelen van beheerders van oppervlaktewater

Bij een ongeval met een B-object treffen beheerders van oppervlaktewateren maatregelen die naar het oordeel van de beheerder nodig zijn om de gevolgen voor het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Zonodig kan gebruik gemaakt worden van de sterke arm. De maatregelen worden medegedeeld aan de minister van VROM, de minister van VenW en de CvdK.

Praktische werkwijze

Maatregelen ten aanzien van oppervlaktewater onder beheer van Gedeputeerde Staten worden door de CvdK of GS getroffen in overleg met de burgemeester(s) van de betrokken gemeente(n), tenzij de vereiste spoed dit niet toelaat.

Maatregelen getroffen door andere beheerders, kunnen via het kabinet van de CvdK worden gemeld aan de CvdK.

8 BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN

8.1 Inleiding

Er kunnen zich omstandigheden voordoen van zodanige aard en/of schaal dat de regering het normale bevoegdhedeninstrumentarium van de overheid niet meer toereikend acht om een crisis of dreigende crisis adequaat te bestrijden (zoals bij zeer grootschalige rampen). Er is dan sprake van buitengewone omstandigheden.

Crisisbesluitvormings- en coördinatiestructuren

Noodwettelijke bevoegdheden vormen het sluitstuk van de door de rijksoverheid te nemen crisisbeheersingsmaatregelen.

Iedere minister is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het eigen crisisbeheersingsbeleid op de eigen beleidsterreinen. Hieronder valt de vaststelling van de vitale objecten die vallen onder dit beleidsgebied. Ook het inrichten per departement van een departementaal Coördinatiecentrum (DCC) en het vastleggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden in een departementaal handboek crisisbeheersing vallen hier onder.

De minister van BZK is coördinerend bewindspersoon voor het crisisbeheersingsbeleid op rijksniveau. Ieder ministerie blijft verantwoordelijk voor de afhandeling van crisisaspecten op het eigen beleidsterrein, maar de besluitvorming wordt gecoördineerd en afgestemd door een interdepartementaal beleidsteam (IBT), vanuit het nationaal crisiscentrum (NCC). Zo nodig wordt ook een nationaal voorlichtingscentrum (NVC) ingericht. De besluiten die door het IBT worden genomen, kunnen worden voorgelegd aan het ministerieel beleidsteam (MBT) voor politiek-bestuurlijke goedkeuring. Dit MBT staat onder voorzitterschap van de minister-president (MP).

Evenals bij de reguliere rampenbestrijding geldt ook bij crisisbeheersing een opschaling vanaf het gemeentelijk niveau, via regionaal en provinciaal niveau tot rijksniveau.

8.2 Noodwettelijke bevoegdheden (staatsnoodrecht)

De Noodwetgeving (staatsnoodrecht) omvat die wetten en wettelijke bepalingen waarin ingrijpende bevoegdheden zijn opgenomen die uitsluitend in buitengewone omstandigheden in de zin van art. 103 van de Grondwet mogen worden geactiveerd en volgens de daarvoor geldende procedures. Het gaat hier om omstandigheden zoals omschreven in de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.

Het toepassen van noodwettelijke bevoegdheden behoort aan de rijksoverheid en is in beginsel een onderwerp van besluitvorming van het MBT. De eerstverantwoordelijke minister van het betrokken beleidsgebied stelt een conceptbesluit tot inwerkingtreding van bepaalde noodwetgeving voor aan de MP die dit voorlegt aan de Koningin.

Staatsnoodrecht in de Wet Rampen en Zware Ongevallen

In artikel 22 van de WRZO staat de bevoegdheid van de CvdK tot het geven van aanwijzingen inzake de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval binnen het kader van buitengewone omstandigheden aangegeven.

Op zijn beurt kan de minister van BZK weer de nodige aanwijzingen geven aan de CvdK. Ook kan hij op basis van artikel 23 WRZO voorzien in de uitoefening van de bevoegdheden van de CvdK en van de burgemeester indien het algemeen belang dat eist.

Ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, kunnen bij Koninklijk Besluit,

op voordracht van de minister-president, de artikelen 22 tot en met 24 in werking worden gesteld.

Algemene aspecten staatsnoodrecht

Noodwettelijke bevoegdheden kunnen uitsluitend in buitengewone omstandigheden uitgeoefend worden. Bij de uitoefening van noodwettelijke bevoegdheden gelden de beginselen proportionaliteit en subsidiariteit (zie hoofdstuk 2 'Toepassingsbereik en begrippen')

Hoewel niet snel tot buitengewone omstandigheden kan worden geconcludeerd, kunnen zij ook voorkomen in louter regionale of zelfs lokale context. Het beperkt aanwezig zijn van feitelijke middelen kan ertoe leiden dat in de ene regio op grond van proportionaliteit niet tot toepassing en in een andere regio juist wel tot toepassing van noodwetgeving kan worden geconcludeerd.

8.3 Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (CwUt)

De basale afweging om wel of niet te concluderen tot 'buitengewone omstandigheden' ligt besloten in de vraag of de feitelijke omstandigheden van zodanige aard zijn dat zij niet langer kunnen worden beheerst met het normale instrumentarium. De oorzaak is hierbij niet van belang. Vanwege het feit dat noodwetgeving pas in werking mag treden nadat duidelijk is dat gewone bevoegdheden niet volstaan, kan noodwetgeving niet preventief worden ingezet. Uiteraard kan zij wel preventief worden voorbereid.

Procedureel komt noodwetgeving tot stand via KB op voordracht van de minister-president. Inwerkingtreding van noodwettelijke bevoegdheden kan als volgt plaatsvinden (in oplopende mate van ernst):

1. Toepassing **separaat** van een afgekondigde **beperkte of algemene noodtoestand**
  - beperkte inzet van noodbevoegdheden
  - vormvrij

Voorbeelden

- Het gebruik van de bevoegdheid van de burgemeester om een noodtoestand uit te vaardigen (artikel 175 Gemeentewet)
- Het treffen van noodmaatregelen door de waterbeheerder (artikel 72 Waterstaatswet 1900, paragraaf 7)
- Noodmaatregelen ter bescherming van de bodem door GS (artikel 30 Wet bodembescherming)
- Noodmaatregelen door de CvdK bij luchtverontreiniging (artikelen 43 en 48 Wet inzake de luchtverontreiniging)

2. In geval de **beperkte noodtoestand** is afgekondigd
  - lijst A, art. 7 CwUt
  - bij KB

Er is sprake van een meer gecompliceerde crisis die langer duurt, een groter geografisch gebied beslaat en/of dieper in het maatschappelijke leven ingrijpt. Er bestaat behoefte aan toepassing van een uitgebreider pakket van noodbevoegdheden. In dat geval dient de beperkte noodtoestand te worden afgekondigd, waarbij bij KB bepalingen uit de (nood)wetgeving volgens lijst A van de CwUt van kracht kunnen worden verklaard. Hierbij kan **niet** van de in artikel 103, tweede lid van de Grondwet bedoelde grondrechten worden afgeweken.

Voorbeelden

- Aanwijzing van de CvdK aan de burgemeester (artikel 22 Wet rampen en zware ongevallen)
- Machtiging voor bevel tot evacuatie (artikel 2b Wet verplaatsing bevolking)

3. In geval de **algemene noodtoestand** is afgekondigd
- lijst B, art. 7 CwUt
  - of uitzonderingstoestand

Er is sprake van een ernstige crisis, ter beheersing waarvan ingrijpen in de grondrechten noodzakelijk is. In dit geval dient de algemene noodtoestand te worden afgekondigd, waarbij bij KB bepalingen uit de (nood)wetgeving volgens lijst B bij de CwUt van kracht kunnen worden verklaard. Daarbij kan **wel** van de grondrechten als bedoeld in artikel 103, tweede lid, van de Grondwet worden afgeweken.

Indien een bepaling in de noodwetgeving afwijkt van de Grondwet is separate inwerkingstelling niet mogelijk. Afwijking kan dan alleen in het kader van de noodtoestand.

Activering (nood)wetgeving in buitengewone omstandigheden

Dagelijkse situatie	Ramp of zwaar ongeval	Buitengewone omstandigheden	Beperkte noodtoestand	Algemene noodtoestand
Sectorale wetten	Wet rampen en zware ongevallen	Separate toepassing (nood)wetgeving	Artikel 7 van de Coördinatiewet uitzonderings-toestanden	Artikel 8 van de Coördinatiewet uitzonderings-toestanden
Reguliere wetgeving	Hoofdstuk III van de Wet rampen en zware ongevallen	(Nood)wetgeving bij Koninklijk Besluit te activeren		
		Hoofdstuk V van de Wet rampen en zware ongevallen	Toepassing noodwetgeving gekoppeld aan de uitzonderingstoestand	
Geen formele uitzonderingstoestand als bedoeld in artikel 103, eerste lid van de Grondwet			Formele uitzonderingstoestand als bedoeld in artikel 103, eerste lid van de Grondwet	
Geen inbreuk op grondrechten mogelijk				Inbreuk op grondrechten mogelijk

8.4 Uitbreiding van taken en bevoegdheden

De Wet verplaatsing bevolking (Wvb)

Bij rampen of crises kan de burgemeester een **besluit** tot evacuatie voor (een deel van) het grondgebied van zijn gemeente nemen. Hij mag dit doen op grond van artikel 175 Gemeentewet.

Evacuatie: het op last van de overheid (al dan niet gedwongen en meestal onder begeleiding) verplaatsen van groepen personen en/of dieren in Nederland. (*Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding 2003*).

Het verplaatsen van personen **binnen** de gemeente geschiedt onder verantwoordelijkheid van de burgemeester. Verplaatsing van personen **buiten** de gemeente geschiedt, pas na verkregen toestemming van de CvDK, eveneens onder verantwoordelijkheid van de burgemeester.

Het geven van een **bevel** tot evacuatie – ofwel “het gelasten van een verplaatsing van de bevolking” – bij rampen of van dreigend gevaar voor het ontstaan daarvan, is op grond van de Wvb voorbehouden aan de minister van BZK. Deze bevoegdheid van de minister dient bij KB op voordracht van de minister-president in werking te worden gesteld. Ingeval van een separate inwerkingstelling is dit inclusief het indienen van een ontwerp-verleningswet.

De CvdK heeft op grond van de Wvb de bevoegdheid:

- krachtens een machtiging van de minister van BZK een evacuatie te bevelen (artikel 2b Wvb)
- in het geval hij krachtens een machtiging een evacuatie beveelt, te bepalen welk gebied voor ontruiming in aanmerking komt, wie verplicht is dit te verlaten en wie verplicht is tot achterblijven (artikel 3, lid 1 Wvb).

De burgemeester is in zijn gemeente **wel altijd belast met de uitvoering** van de verplaatsing van bevolking. De burgemeester kan ten behoeve van de te verplaatsen personen woonruimte, gebouwen en andere onderkomens, zo nodig met inventaris, vorderen. GS hebben vervolgens de taak een commissie in te stellen waar men tegen deze vordering in beroep kan gaan.

De Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (Wbbbg)

De Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (Wbbbg) kent aan 'organen van burgerlijk gezag – waaronder de CvdK – buitengewone bevoegdheden toe met het oog op de handhaving van de openbare (orde en) veiligheid. Inwerkingstelling van deze bevoegdheden kan alleen ingeval van buitengewone omstandigheden bij KB. Ingeval van separate inwerkingstelling is dit met indiening van een ontwerp-verleningswet.

De CvdK heeft in buitengewone omstandigheden op grond van de Wbbbg de taak c.q. bevoegdheid om:

- het vertoeven in de open lucht te beperken (artikel 8 Wbbbg)
- aanwijzingen te geven aan de burgemeester die betrekking hebben op de handhaving van de openbare orde en veiligheid
- personen ten aanzien van wie ernstig vermoeden bestaat dat zij de openbare orde en veiligheid in gevaar zullen brengen, te bevelen een gebied te verlaten of te verbieden zich daarheen te begeven of daarin terug te keren (artikel 9, lid 1 Wbbbg)
- iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat dat hij de openbare orde en veiligheid in gevaar zal brengen te interneren (artikel 18, lid 1 Wbbbg)
- om voor de uitoefening van bovengenoemde bevoegdheden, van een ieder inlichtingen te verlangen en inzage te vorderen van bescheiden alsmede van informatiedragers waarop gegevens zijn vastgelegd (artikel 5, lid 1 Wbbbg)

8.5 Rijksfunctionarissen

Een aantal ministeries beschikt over zogeheten rijksfunctionarissen of daaraan gelijk te stellen functies, die - al dan niet in buitengewone omstandigheden - namens de betreffende minister bepaalde (noodwettelijke) bevoegdheden kunnen uitoefenen. De rijksfunctionarissen die het meest frequent betrokken raken bij rampenbestrijding zijn:

Ministerie van Defensie

Het militair gezag oefent bevoegdheden uit op grond van de Oorlogswet.

Ministerie van Economische Zaken

De directeur of algemeen secretaris van de Kamer van Koophandel is economisch Commissaris (EC). Deze maakt vanaf het begin deel uit van de provinciale crisisorganisatie. Vanaf het begin, omdat juist bij uitstek de EC kan beoordelen of de economie bedreigd wordt. De EC heeft een rol in het afstemmen van de wederzijdse belangen van privaat en publiek belang. Tijdens een (dreigende) crisis heeft de EC de taak een overzicht van actuele vitale functies op te stellen in zijn ressort in verband met mogelijke prioriteitsstellingen. Is de minister niet in staat in een bepaald landsdeel zijn gezag uit te oefenen, dan zal de EC bevoegdheden uitoefenen op grond van de Prijzenwet, de Distributiewet 1939, de Hamsterwet, de Noodwet voedselvoorziening, de Vorderingswet 1962, de Landbouwwet en de In- en uitvoerwet.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

De directeur van de regionale beleidsdirectie van het ministerie van LNV is benoemd als voedselcommissaris en heeft noodwettelijke taken op grond van de Noodwet voedselvoorziening (NWW). Deze wet voorziet in de situatie als van hogerhand ingegrepen moet worden met als doel dat het produceren, bereiden en distribueren van landbouwproducten veilig gesteld wordt, opdat voorzien kan worden in voldoende voedsel voor de bevolking.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

De Hoofdingenieur-directeur (HID) van Rijkswaterstaat heeft een aantal taken en bevoegdheden in samenhang met het waterbeheer:

- algemene onteigeningsbevoegdheid bij watersnood (art. 73 Onteigeningswet)
- ontzeggen toegang tot waterstaatsobjecten, niet van toepassing op openbare wegen (Wet beheer rijkswaterstaatobjecten)
- geven van aanwijzingen aan particulieren of andere waterbeheerders op gebied van waterbeheer (kwaliteit / kwantiteit) zoals aanvoeren, afvoeren, lozen of onttrekken van water (Wet op waterhuishouding)
- waterbeheersingsmaatregelen bij kernongevallen (Kernenergiewet)
- maatregelen bij verontreinigingen van bodem van oppervlaktewateren en oevers (Wet bodembescherming)
- opruimen wrakken (Wrakkenwet)
- treffen van verkeersmaatregelen op weg en/of water (Wegenverkeerswet en Scheepvaartwet)
- Vervoersnoodwet.

Noodwetgeving op grond waarvan de CvdK als Rijksheer kan optreden

De CvdK is krachtens een aantal noodwetten bevoegd op te treden als Rijksheer. Dat houdt in dat in het geval het contact tussen een gebied en de minister is verbroken (isolatiecriterium) de CvdK als substituut kan beschikken over de bevoegdheden die aan de minister in een aantal noodwetten is toegekend.

8.6 Leiding en coördinatie bij rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden

Hoofdstuk V van de Wet rampen en zware ongevallen bevat bijzondere bepalingen voor de rampbestrijding in buitengewone omstandigheden. De bevoegdhedenstructuur die onder normale omstandigheden geldt, blijft in principe gehandhaafd. De CvdK en de minister van BZK kunnen dan echter ruimere bevoegdheden worden gegeven door bij KB de artikelen 22 t/m 24 van de Wet rampen en zware ongevallen in werking te stellen.

1. De CvdK kan de burgemeesters aanwijzingen geven over de bestrijding van rampen en zware ongevallen. Deze bepaling heeft niet de beperking dat de aanwijzing zich niet op het door de burgemeesters te voeren beleid inzake de bestrijding van de ramp of het zware ongeval dient te richten, maar dat de aanwijzing op de bestrijding in het algemeen betrekking kan hebben (artikel 22 Wrzo). Hierbij vervalt ook het criterium dat de ramp of het zwaar ongeval van meer dan plaatselijke betekenis moet zijn.
2. De minister kan de CvdK opdragen aan de burgemeesters aanwijzingen te geven over de rampbestrijding (artikel 22 Wrzo). Ook hier geldt dat de aanwijzing gegeven kan worden over de bestrijding in het algemeen en zich niet tot het beleid hoeft te beperken. De toevoeging *indien het algemeen belang zulks dringend eist*'s hier weggelaten. Deze voorwaarde wordt wel gesteld voor het aan zich trekken van de uitoefening van de bevoegdheden van de CvdK.
3. Indien het algemeen belang het dringend vereist, kan de minister de uitoefening van de bevoegdheden van de CvdK en van de burgemeester in het kader van de bestrijding van rampen en zware ongevallen, geheel of gedeeltelijk naar zich toe trekken, of daarmee een andere autoriteit geheel of gedeeltelijk belasten (artikel 23 van de Wrzo).
4. Artikel 24 van de Wrzo regelt het binnentredingsrecht. Volgens dit artikel hebben "Onze commissaris in de provincie, de burgemeester en de door hen of door onze minister aangewezen personen toegang tot elke plaats voor zover dat redelijkerwijs voor de

vervulling van hun taak nodig is. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm”.

9 BIJSTAND

9.1 Inleiding

Bijstand is de tijdelijk personele en/of materiële versterking of ondersteuning van organisaties en diensten die optreden in het kader van de openbare veiligheid en/of openbare orde en/of andere bijzondere omstandigheden, omdat het beschikbare reguliere potentieel ontoereikend is om de taken in de gegeven omstandigheden uit te voeren.

Uitgangspunt bij het verzoeken en verlenen van bijstand is dat eerst binnen de regio/provincie bezien wordt of aan de behoefte kan worden voldaan. Als dat niet mogelijk is kan de commissaris de minister van BZK om bijstand verzoeken. Dit geldt ook als bijstand van landelijke diensten gevraagd wordt of als er naar het oordeel van de commissaris landelijke coördinatie wenselijk of noodzakelijk is, bijvoorbeeld als de bijstandsbehoefte zo grootschalig of langdurig is dat binnen de eigen provincie niet in de bijstand kan worden voorzien.

Verzoeken om bijstand worden door de betrokken burgemeester aan de CvdK voorgelegd. De CvdK beoordeelt deze bijstandsaanvraag op:

- formele vereisten (wettelijke basis, verplichte informatie in schriftelijk verzoek)
- de onderbouwing van de aanvraag (waaronder substantiële eigen inzet, waarborgen voor noodzakelijke basiszorg in bijstandsverlenende regio's)

Daarnaast vindt een afweging plaats op basis van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit en wordt de aanvraag beoordeeld in het licht van de situatie binnen de gehele provincie (is er al bijstand verleend, worden meer bijstandsverzoeken voorzien etc.). Bij het beoordelen van de bijstand zorgt de commissaris er in overleg met de aanvragende organisatie zoveel mogelijk voor dat inzet plaats vindt binnen de grenzen van de Arbeids-tijdenwet.

De volgende soorten bijstand kunnen worden onderscheiden:

- Brandweerbijstand
- Bijstand Geneeskundige Hulpverlening
- Politiebijstand
- Bijstand Krijgsmacht
- Bijstand van rijksdiensten
- Bijstand door provinciale diensten
- Landsgrensoverschrijdende bijstand

Algemene uitgangspunten:

- Waar een bijstandsaanvraag door een bevoegd gezag moet worden ingediend of behandeld, kan dit ook **namens** het bevoegde gezag gebeuren. Hieronder wordt daar niet meer apart naar verwezen.
- In spoedgevallen kunnen hulpverleningsdiensten direct bijstand inroepen van andere (aangrenzende) hulpverleningsdiensten; gelijktijdig dient men de CvdK te raadplegen zodat de bijstand alsnog via de reguliere weg bevestigd of ingetrokken kan worden.
- In spoedgevallen kan, vooruitlopend op de schriftelijke afhandeling, de bijstandsaanvraag telefonisch worden behandeld.

9.2 Bijstandspotentieel operationele hulpdiensten

Op grond van de circulaire Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) van 15 juni 2006 (ingangsdatum 1 juni 2006 geldig tot 1 juni 2014) coördineert het LOCC namens de Minister van BZK de operationele inspanningen zowel in de voorbereidingsfase als in de responsfase van een crisis.

Tegen deze achtergrond heeft het LOCC tot doel om bij dreigende en acute crises, grootschalige incidenten en evenementen te komen tot een efficiënte en samenhangende inzet van mensen, middelen en expertise van brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) en defensie. Het betreft situaties waarin de regionale grenzen worden overschreden en interregionale en/of internationale bijstand moet worden verleend. Het LOCC ondersteunt dan de veiligheidsregio's, de commissarissen van de Koningin en de minister van BZK bij alle operationele aspecten.

De kerntaak van het LOCC bestaat derhalve uit de regievoering op de bijstands- of steunverleningsverzoeken en de operationele afstemming tussen operationele diensten. Ter voorbereiding op deze taken stelt het LOCC onder andere overzichten beschikbaar van mensen, middelen en expertise, gevraagde en geleverde bijstand en steunverlening. Wanneer nodig neemt de provincie voor actuele overzichten van het bijstandspotentieel in de eigen provincie contact op met de operationele diensten in de eigen provincie en met het LOCC.

9.3 Brandweerbijstand

Wettelijke basis: art. 7 t/m 10 Brandweerwet 1985, uitgewerkt in Procedure Brandweerbijstand 2003

Bij brand(gevaar) en/of andere bedreigingen van de openbare veiligheid binnen een gemeente, treedt in eerste instantie de gemeentelijke brandweer op. Deze wordt zonodig ondersteund door brandweerpersoneel en –materieel vanuit de eigen regio. Indien de ondersteuning vanuit de regio niet toereikend is, kan bijstand gevraagd en verleend worden vanuit andere provincies.

Kostenverdeling

De aanvragende partij draagt de kosten van de bijstandsverlening. In artikel 11 van de Brandweerwet 1985 is vastgelegd dat het Rijk een bijdrage kan verlenen aan de kosten die samenhangen met brandweerbijstand. Hiertoe is een aantal voorwaarden opgesteld in het Besluit Rijksbijdragen bijstands- en bestrijdingskosten.

Burenhulp

Onder spoedeisende bijstand in de vorm van burenhulp vallen ook regiogrens- of landsgrensoverschrijdende uitrukken met losse eenheden (met een maximale omvang van een brandweercompagnie) conform een kazernevolgordetabel (KVT). Over kleinschalige uitrukken (maximaal één peloton) hoeft het LOCC niet geïnformeerd te worden. Tenslotte dient het LOCC eveneens geïnformeerd te worden over de inzet van Rijksgefinancierde eenheden, zoals NBC-eenheden en VC's.

Brandweerbijstand van of aan een andere provincie

Praktische werkwijze

1. Operationeel vooroverleg
  - a De sectie Brandweer van het ROT verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand.
  - b Het LOCC toetst de aanvraag.
  - c Het LOCC stemt operationeel af met vragende en leverende regio's.
2. De burgemeester van de plaats van het incident dient via de CvdK een verzoek om bijstand in bij de minister van BZK (lees LOCC).
3. Het LOCC stemt bestuurlijk af met de betrokken CvdK's.

4. Het LOCC bevestigt de afspraken met de betrokken CvdK's schriftelijk.
5. Het LOCC verstrekt de leverende CvdK's de formele opdracht namens de minister van BZK.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de CvdK, bijstand worden verleend tussen twee aangrenzende regio's die in verschillende provincies zijn gelegen. De betrokken regionale brandweren doen daarvan terstond mededeling aan de CvdK in hun provincie. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

9.4 Bijstand Geneeskundige Hulpverlening

Wettelijke basis: art. 17 en 18 Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

Geneeskundige bijstand is een tijdelijke versterking of ondersteuning van (regionaal) geneeskundig potentieel door personeel en/of -materieel uit één of meerdere GHOR-regio's bij verstoring van de openbare veiligheid (rampen) of dreiging daarvan. Als een burgemeester bijstand nodig heeft van geneeskundige eenheden uit andere GHOR-regio's kan hij een beroep doen op de CvdK

Kostenverdeling

In artikel 19 van de wet GHOR 1991 is vastgelegd dat het Rijk de aanvragende instantie een bijdrage kan verlenen in de kosten die zijn gemaakt bij de uitvoering van de geneeskundige hulpverlening in buitengewone omstandigheden.

Geneeskundige bijstand van of aan een andere provincie

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a De aanvrager (GHOR) verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand.
  - b Het LOCC toetst de aanvraag.
  - c Het LOCC stemt operationeel af met vragende en leverende regio's.
2. De burgemeester van de plaats van het incident dient via de CvdK een verzoek om bijstand in bij de minister van BZK (lees LOCC).
3. Het LOCC stemt bestuurlijk af met de betrokken CvdK's.
4. Het LOCC bevestigt de afspraken met de betrokken CvdK's schriftelijk.
5. Het LOCC verstrekt de leverende CvdK's de formele opdracht namens de minister van BZK.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de CvdK, bijstand worden verleend tussen twee aangrenzende regio's die in verschillende provincies zijn gelegen. Beide betrokken GHOR-regio's doen daarvan onmiddellijk mededeling aan de CvdK in hun provincie. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

9.5 Politiebijstand

Wettelijke basis: art. 54 t/m 60 Politiewet 1993

Politiebijstand is een tijdelijke versterking of ondersteuning van (regionaal) politiepotentieel door politiepersoneel en/of materieel uit één of meerdere andere regiokorpsen of het KLPD, de Koninklijke Marechaussee (Kmar) of andere onderdelen van de Krijgsmacht. De bijstand door de Kmar en Krijgsmacht worden hierna separaat behandeld.

Politiebijstand kan worden verzocht:

- ter handhaving van de openbare orde
- voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde
- voor andere taken ten dienste van justitie.

De CvdK coördineert alleen de bijstand ter handhaving van de openbare orde. Die procedures worden hieronder kort uitgewerkt.

Als bijstand nodig is voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, danwel voor het verrichten van andere justitiële taken, wordt een verzoek om bijstand niet aan de CvdK voorgelegd. In dat geval loopt een verzoek van regionale politionele bijstand via de officier van justitie naar het College van procureurs-generaal. Het college informeert en pleegt zonedig overleg hierover met de CvdK. Omgekeerd informeert en overlegt zonedig de CvdK in geval van een bijstandsaanvraag ter handhaving van de openbare orde met het college. Ingeval van regionale politiebijstand aan de KLPD, bijstand door Marechaussee of militaire bijstand m.b.t. justitiële aangelegenheden loopt de aanvraag via de minister van Justitie.

Kostenverdeling

Voor politiebijstand in het kader van de openbare orde geldt de volgende kostenverdeling:

- De leverende politieregio stuurt na afloop van de inzet aan de aanvragende politieregio een rekening voor de inzetkosten van politiemensen en –middelen. (*)
- Bijstand van het KLPD aan regiokorpsen wordt niet in rekening gebracht. Het KLPD is immers al betaald door afroaming van het totale politiebudget voor de financiering van het KLPD.
- Voor politiebijstand in het kader van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde worden geen rekeningen en declaraties gestuurd.

(*) De regio die bijstand heeft ontvangen kan deze kosten weer declareren bij de Directie Politie van het ministerie van BZK. Hiervoor is een drempelbedrag vastgesteld. Het ministerie 'vergoedt' deze kosten uit de gelden die beschikbaar zijn voor alle korpsen. Deze politiegelden keert BZK tweejaarlijks uit aan de regiokorpsen. Wanneer een politieregio een declaratie voor bijstandskosten komt van een korps, dan worden de kosten die boven het drempelbedrag uitkomen afgeroomd van nog beschikbare "regiogelden".

Rampen Identificatie Team

Ook het Rampen Identificatie Team (RIT) van de Nederlandse politie kan bijstand verlenen. In het Besluit beheer regionale politiekorpsen is bepaald dat onder het RIT wordt verstaan een eenheid die in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bijstand verleent op verzoek van de korpsbeheerder (KB) van een politieregio. Deze bijstand kan betrekking hebben op bijstand verlenen:

- bij berging en identificatie van slachtoffers van rampen.
- in gevallen waarin identificatie van slachtoffers technisch bijzondere moeilijkheden oplevert.

Gelet op artikel 38 en 38a van de Politiewet 1993 is het beheer van het RIT opgedragen aan de korpschef (KC) van het KLPD. Vanwege de specifieke taakuitvoering van het team is de organisatie van het RIT zodanig ingericht dat de grootte van het team kan worden afgestemd op de schaalgrootte van het incident. De capaciteit die regionale politiekorpsen hiervoor aan het RIT moeten leveren, is geregeld in artikel 10 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen.

Wanneer de KB van het KLPD besluit tot inzet van het RIT, wordt dat team door of op last van de KC van het KLPD gealarmeerd. Het bevoegd gezag over de inzet in het binnenland berust

bij de lokale autoriteit. In artikel 148 van het Wetboek van Strafvordering is bepaald dat de OvJ leider is van het RIT-onderzoek. In de Wet op de lijkbezorging is de OvJ ook benoemd als bevoegd gezag. Met het oog op de taken van het RIT betekent dit dat het identificatieonderzoek altijd onder zijn leiding plaatsvindt.

Overigens maakt identificatie geen deel uit van het strafrechtelijk onderzoek. Op basis van de regeling met betrekking tot het RIT kan ook de minister van Defensie (zelfstandig) bijstand van het RIT aanvragen.

Politiebijstand van of aan een andere regio

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a De aanvrager (CCB-regio) verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand.
  - b Het LOCC toetst de aanvraag.
  - c Het LOCC stemt operationeel af met vragende en leverende regio's.
- 2 De korpsbeheerder dient, namens de burgemeester van de plaats die het betreft, via de CvdK een verzoek in bij de minister van BZK (lees; het LOCC).
- 3 Het LOCC stemt bestuurlijk af met de betrokken CvdK's.
- 4 Het LOCC bevestigt de afspraken met de betrokken CvdK's schriftelijk.
- 5 Het LOCC verstrekt de formele opdracht namens de minister van BZK aan de leverende CvdK's.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek van de CvdK, bijstand worden verleend door of aan een andere politieregio. De betrokken politieregio's (korpsbeheerders) doen daarvan onmiddellijk mededeling aan de CvdK in hun provincie. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de hiervoor beschreven (reguliere) procedure.

Bijstand van Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD)

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a De aanvrager (CCB-regio) verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand.
  - b Het LOCC toetst de aanvraag.
  - c Het LOCC stemt operationeel af met de vragende regio en speelt de aanvraag door aan CCB-KLPD.
- 2 De korpsbeheerder dient, namens de burgemeester van de plaats die het betreft, via de CvdK een verzoek in bij de minister van BZK (lees; het LOCC).
- 3 Het LOCC verstrekt de formele opdracht namens de minister van BZK aan de KC-KLPD.

Spoed

In spoedeisende gevallen kan, vooruitlopend op de ontvangst van het verzoek, door of namens de korpsbeheerder van de regionale politie bij het KLPD om bijstand worden gevraagd. Het aanvragende korps raadpleegt terstond de CvdK. Vervolgens dient de bijstand zo snel mogelijk te worden geformaliseerd volgens de reguliere procedures.

Bijstand aan Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD)

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a De aanvrager (CCB-KLPD) verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand.
  - b Het LOCC toetst de aanvraag.
  - c Het LOCC stemt operationeel af met de leverende regio.
- 2 De burgemeester in het gebied waar het KLPD wordt ingezet dient, door tussenkomst van de CvdK in de provincie, een verzoek in bij de minister van BZK (lees: het LOCC).
- 3 Het LOCC stemt bestuurlijk af met de betrokken CvdK's en het bevoegd gezag over het KLPD en bevestigt afspraken.
- 4 Het LOCC verstrekt de formele opdracht namens de minister van BZK aan de CvdK's.

9.6 Bijstand door de Krijgsmacht

Wettelijke basis: - art. 58 jo. 59 Politiewet 1993
- art. 18 WRZO
- Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang 2004

De inzet van militair personeel kan geschieden als **militaire bijstand** of als **militaire steunverlening**.

Militaire bijstand richt zich op:

- de handhaving van de openbare orde ('harde bijstand')
- de inzet bij een verstoring van de openbare veiligheid (ramp), ('zachte bijstand')
- militaire steunverlening in het openbaar belang
- de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en taken ten dienste van Justitie (deze bijstand verloopt niet door tussenkomst van de CvdK en wordt hier niet beschreven)
- de bestrijding van terroristische acties (deze bijstand verloopt niet door tussenkomst van de CvdK en wordt hier niet beschreven)

Kostenverdeling

Afgesproken is dat voor militaire bijstand en steunverlening de additionele uitgaven altijd in rekening worden gebracht bij de aanvragende instantie. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Regeling verrekening additionele uitgaven militaire bijstand en steunverlening. Op deze wijze worden de kosten die zijn gemoeid met inzet, verantwoord door de instantie die verantwoordelijk is voor het maatschappelijk belang dat ermee wordt gediend. In enkele bijzondere gevallen zijn convenanten afgesloten waarin specifieke afspraken zijn gemaakt over de verrekening van de door Defensie gemaakte additionele uitgaven.

Militaire bijstand voor handhaving van de openbare orde (Politiewet 1993)

Indien politiebijstand voor de handhaving van de openbare orde niet toereikend is, kan in bijzondere gevallen bijstand worden verleend door de Koninklijke Marechaussee (KMAR). Als ook deze bijstand niet toereikend is, kan door andere onderdelen van de krijgsmacht bijstand worden verleend. De minister van Binnenlandse Zaken bepaalt in overeenstemming met de Minister van Defensie op welke wijze de bijstand zal worden verleend.

Indien het bijstandspotentieel voor de handhaving van de openbare orde binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de CvdK de minister van BZK om bijstand. De minister van BZK beslist in overeenstemming met de minister van Defensie of en zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend. De minister van BZK informeert de aanvragende CvdK hierover, die op zijn beurt de burgemeester en korpsbeheerder informeert die om de bijstand heeft verzocht.

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a. De aanvrager verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand van de KMAR op basis van de Politiewet.
  - b. Het LOCC toetst de aanvraag op het wettelijk kader, controleert de beschikbaarheid en stemt operationeel af met de aanvrager en met het ministerie van Defensie (DOPS).
  - c. De aanvrager wordt geïnformeerd over de mogelijkheden om aan het bijstandsverzoek te voldoen.
- 2 De korpsbeheerder dient namens de burgemeester die het betreft een aanvraag voor bijstand in bij de CvdK. Deze richt het verzoek aan de minister van BZK (lees: het LOCC).
- 3 Het ministerie van Defensie beslist over (de wijze van) de inzet en stuurt een antwoord aan het ministerie van BZK.
- 4 Het LOCC verstrekt namens de minister van BZK de formele opdracht aan het ministerie van Defensie.

Bijstand van overige defensieonderdelen

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a. De aanvrager verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand van de KMAR op basis van de Politiewet.
  - b. Het LOCC toetst de aanvraag op het wettelijk kader, controleert de beschikbaarheid en stemt operationeel af met de aanvrager en met het ministerie van Defensie.
  - c. De aanvrager wordt geïnformeerd over de mogelijkheden om aan het bijstandsverzoek te voldoen.
- 2 De burgemeester van de plaats van het incident dient, via de CvdK, een verzoek voor defensiebijstand in bij de minister van BZK (lees: het LOCC).
- 3 Het ministerie van Defensie beslist over (de wijze van) de inzet en stuurt een antwoord aan ministerie van BZK.
- 4 Het LOCC verstrekt namens de minister van BZK de formele opdracht aan het ministerie van Defensie.

Militaire bijstand bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid (WRZO)

Indien het bijstandspotentieel bij een verstoring van de openbare veiligheid binnen een provincie niet toereikend is verzoekt de CvdK de minister van BZK om bijstand van de krijgsmacht. De minister van BZK beslist in overeenstemming met de minister van Defensie of en zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend. De minister van BZK informeert de aanvrager CvdK hierover, die op zijn beurt de burgemeester informeert die om de bijstand heeft verzocht

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a. De aanvrager verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand van militairen op basis van de WRZO.
  - b. Het LOCC stemt operationeel af met de aanvrager en met het ministerie van Defensie.
  - c. De aanvrager wordt geïnformeerd over de mogelijkheden om aan het bijstandsverzoek te voldoen.
- 2 De CvdK dient, namens de betreffende burgemeester, een verzoek voor defensiebijstand in bij de minister van BZK (lees: het LOCC).
- 3 Het ministerie van BZK verzoekt de minister van Defensie om bijstand.
- 4 Het ministerie van Defensie beslist over (de wijze van) de inzet en stuurt een antwoord aan ministerie van BZK.
- 5 Het LOCC formaliseert de bijstandsaanvraag namens de minister van BZK.

Kostenverdeling

In het algemeen geldt dat de aanvrager betaalt. Het Rijk kan achteraf een bijdrage verstrekken op grond van artikel 25 van de WRZO. Hiertoe zijn een aantal voorwaarden opgesteld in het Besluit rijksbijdragen bijstands- en bestrijdingskosten.

Militaire steunverlening in het openbaar belang

In de Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang 2004 is geregeld dat een minister, burgemeester, dijkgraaf, of commissaris van de Koningin militaire steunverlening kan aanvragen als openbare belangen aan de orde zijn. Het gaat dan om situaties waarin het bestuursorgaan zelf niet tijdig of niet afdoende in de gevraagde steun kan voorzien, ook niet met de inzet van civiele marktpartijen.

Gedacht kan worden aan de inzet van militairen ten behoeve van het houden van toezicht op vervoersverboden bij uitbraak van besmettelijke dierziekte of het leggen van een noodbrug. Deze dienstverlening heeft geen betrekking op hiervoor beschreven bijstand volgens de Politiewet of WRZO.

Een minister, een burgemeester, dijkgraaf of CvdK kunnen ten behoeve van het openbare belang de minister van Defensie rechtstreeks om militaire steunverlening verzoeken. De minister van Defensie beslist en informeert de minister van BZK zo ja, op welke wijze de bijstand wordt verleend. De minister van Defensie informeert de aanvrager die om de bijstand heeft verzocht.

Praktische werkwijze

- 1 Het betreffende bestuursorgaan vraagt de benodigde middelen aan bij de minister van BZK.
- 2 Het LOCC stuurt de aanvraag door naar de minister van Defensie.
- 3 DOPS toetst de aanvraag op de bovengenoemde criteria en geeft een voorwaarschuwing aan de betreffende RMC en OVR.
- 4 DOPS verleent (bij goedkeuring) steun aan het civiele gezag. De commandant RMC of OVR treedt op als liaison.

9.7 Bijstand van rijksdiensten

Wettelijke basis: - art. 17 WRZO

Bij de rampenbestrijding betrokken rijksdiensten kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven (denk aan VROM-inspecteur, HID rijkswaterstaat etc.). Soms is dit zelfs wettelijk verplicht (zie bijvoorbeeld de hoofdstukken Milieu en Waterstaatswerken).

Daarnaast kunnen zij eventueel personele en/of materiële bijstand leveren bij bedreigingen of verstoringen van de openbare veiligheid. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan:

- het expertisecentrum voor risico- en Crisiscommunicatie (ERC)
- bijstand van adviseurs zoals de veterinaire inspecteur van de Volksgezondheid en de Provinciale Voedselcommissaris (Voedsel en Waren autoriteit)
- ondersteuning van het ministerie van VWS (verwanteninformatie en call-centre).

Procedure

Een burgemeester richt een bijstandsverzoek aan de CvdK. De CvdK richt zich met het verzoek tot de minister van BZK en informeert het hoofd van de betrokken rijksdienst. Als de rijksdienst waarvan een burgemeester via de CvdK bijstand vraagt, ook nog in een andere provincie(s) werkzaam is, informeert de commissaris ook de CvdK in die andere provincie(s) over de bijstandsaanvraag die hij aan de minister heeft gericht.

Praktische werkwijze

- 1 Operationeel vooroverleg
  - a. De aanvrager verzoekt het LOCC per fax, mail (voorkeur) of telefoon om bijstand van militairen op basis van de WRZO.
  - b. Het LOCC stemt operationeel af met de aanvrager en met de leverende partijen.
  - c. De aanvrager wordt geïnformeerd over de mogelijkheden om aan het bijstandsverzoek te voldoen.
- 2 De CvdK dient, namens de betreffende burgemeester, een bijstandsverzoek in bij de minister van BZK.
- 3 Het LOCC verstrekt de formele opdracht namens de minister van BZK aan de leverende Rijksdiensten.
- 4 De CvdK informeert (voor zover van toepassing) het/de hoofd/hoofden van de betreffende gedeconcentreerde rijksdiensten in de provincie en (eveneens voor zover relevant) zijn ambtgenoot(en) in andere provincie(s).

9.8 Bijstand door provinciale diensten

Wettelijke basis: art. 15 WRZO

Indien een burgemeester bij een bedreiging of verstoring van de openbare veiligheid behoefte heeft aan bijstand van provinciale diensten, kan hij de CvdK hierom verzoeken. Bij deze bijstand kan onder meer gedacht worden aan de inzet van provinciale voorlichters of medewerkers op het gebied van milieu, water of infrastructuur. In het geval van bijstand valt de provinciale ambtenaar onder het opperbevel van de burgemeester.

Deze bijstand moet onderscheiden worden van het optreden van provinciale ambtenaren als liaison in een gemeentelijk of regionaal coördinatiecentrum, waarbij de functionaris namens de CvdK aanwezig is.

Bijstand binnen de provincie

De burgemeester verzoekt de CvdK om provinciale bijstand. De CvdK voldoet aan het verzoek tenzij dringende redenen zich hiertegen verzetten

Praktische werkwijze

- 1 De bijstand kan in eerste instantie telefonisch met de (piket)ambtenaar van het kabinet CvdK besproken worden
- 2 Het uiteindelijke bijstandsverzoek moet schriftelijk worden vastgelegd en moet in ieder geval een aantal gegevens bevatten. Vanuit het kabinet CvdK zal aan het verzoek na de beoordeling door de eigen organisatie voorzover mogelijk worden voldaan.
- 3 Het kabinet informeert de aanvragende burgemeester over de bijstand.

Bijstand van- en aan andere provincies

Als binnen de provincie niet aan het bijstandsverzoek van een burgemeester kan worden voldaan, richt het kabinet CvdK zich tot het LOCC met een verzoek om bijstand uit andere provincies. Het LOCC overlegt met de overige provincies over de bijstand en informeert het kabinet CvdK van de aanvragende provincie. Het kabinet CvdK informeert de burgemeester die om de bijstand heeft verzocht.

Praktische werkwijze

- 1 De burgemeester van de plaats incident dient een verzoek om bijstand in bij de CvdK. Indien deze constateert dat hij binnen zijn provincie niet aan dit verzoek kan voldoen dan richt hij het verzoek aan de minister van BZK (lees: LOCC).
- 2 Het LOCC onderzoekt bij de overige provincie of er daar bijstandscapaciteit aanwezig is.
- 3 Indien één of meer provincies de gevraagde bijstand kunnen leveren, vindt operationele

- afstemming plaats door het LOCC tussen de betreffende provinciale dienst(en) en de vragende partij.
- 4 Het LOCC richt vervolgens de formele aanvraag aan de betreffende CvdK en informeert de CvdK van de bijstand vragende provincie. Deze op zijn beurt informeert vervolgens de betreffende burgemeester.
  - 5 De CvdK van de bijstandverlenende provincie(s) geeft het hoofd c.q. de hoofden van de betreffende (leverende) provinciale dienst(en) opdracht de bijstand te leveren.

9.9 Landsgrensoverschrijdende bijstand

Wettelijke basis: Overeenkomst tussen het Koninkrijk de Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen d.d. 21 februari 1996.

Bevoegde organen

Voor het indienen van een verzoek om bijstand alsmede voor het doen uitvoeren daarvan zijn bevoegde organen in de zin van deze overeenkomst:

1. Indien het betreft het verlenen van bijstand door en aan deelstaten en provincies die aan elkaar grenzen:
  - Voor de Bondsrepubliek Duitsland: de minister van binnenlandse zaken van de betrokken deelstaat,
  - Voor Nederland: de CvdK in de betrokken provincie;
2. Indien het betreft het verlenen van bijstand door en aan deelstaten en provincies die niet aan elkaar grenzen
  - Voor de Bondsrepubliek Duitsland: de minister van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland,
  - Voor Nederland: de minister van BZK.

Bijstand van en aan Neddersachsen

Praktische werkwijze

1. De burgemeester richt het verzoek om bijstand aan de CvdK.
2. De CvdK verzoekt de minister van BZK van de deelstaat Neddersachsen de gevraagde bijstand te willen leveren en informeert de (Nederlandse) minister van BZK hierover.
3. De minister van binnenlandse zaken van de deelstaat Neddersachsen geeft de betreffende Duitse hulpverlenende instantie(s) opdracht tot bijstandsverlening en informeert de CvdK in Drenthe en de minister van BZK van de Bondsrepubliek Duitsland inzake dit besluit.
4. De betreffende Duitse hulpverlenende instantie(s) zet de gevraagde bijstand in overleg met de betreffende Veiligheidsregio in.

Voor bijstandsverlening vanuit Nederland aan Duitsland geldt de omgekeerde volgorde.

Bijstand van en aan niet aan Drenthe grenzende Duitse deelstaten

Praktische werkwijze

1. De burgemeester richt het verzoek om bijstand aan de CvdK.
2. De CvdK verzoekt de minister van BZK de aanvraag voor bijstand te willen doorgeleiden naar het Duits bevoegd gezag.
3. De minister van BZK richt het verzoek tot bijstand aan de minister van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland.
4. De minister van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland verzoekt de minister van binnenlandse zaken van de betreffende Duitse deelstaat in de aanvraag te willen voorzien.
5. De minister van binnenlandse zaken van de betreffende deelstaat geeft de Duitse hulpverlenende instantie opdracht tot bijstandsverlening en informeert de minister van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland inzake dit besluit.

6. De betreffende Duitse hulpverlenende instantie zet de gevraagde bijstand in overleg met de betreffende Veiligheidsregio in.
7. De minister van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland informeert vervolgens de (Nederlandse) minister van BZK, deze informeert de CvdK die vervolgens de betreffende burgemeester op de hoogte stelt.

Voor bijstandsverlening vanuit Nederland aan Duitsland geldt de omgekeerde volgorde.

10 PROVINCIALE RAMPENSTAF

Wettelijke basis: art. 12 Wrzo

10.1 Inleiding

De CvdK stelt een rampenstaf samen (art. 12 Wrzo), die hem bijstaat bij zijn taken op grond van de Wrzo. De opzet van de provinciale rampenstaf wordt echter niet alleen gebruikt voor situaties waarin de Wrzo van toepassing is, maar ook voor andere crisissituatie waarbij de CvdK of het college van GS ondersteuning door de rampenstaf wensen. Op deze manier wordt binnen het provinciale apparaat een eenduidige werkwijze voor alle soorten crises gewaarborgd.

Bovendien kan een (dreigende) crisis in een specifieke sector, zoals bijvoorbeeld infectieziekte of drinkwaterproblematiek, leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid en daarmee tot de toepasbaarheid van de Wrzo. Daarom is het van belang dat bij alle soorten crises in ieder geval de bestuurlijke informatie uitwisseling tussen gemeente, provincie en rijk volgens de structuur van de Wrzo plaatsvindt. In het geval van de provincie gebeurt deze uitwisseling via de provinciale rampenstaf.

10.2 Functie provinciale rampenstaf

Het is de taak van de leden van de provinciale rampenstaf om de CvdK en het college van GS bij de uitoefening van de in dit plan beschreven bevoegdheden en verantwoordelijkheden te ondersteunen en deze voor een groot deel ook namens hen uit te voeren. Deze taken richten zich met name op:

- bestuurlijke coördinatie
- bijstandsaanvraag en –verlening
- coördinatie van de communicatie
- taken (al dan niet uitvoerend) waarin de provincie het bevoegd gezag is.

10.3 Samenstelling provinciale rampenstaf

De aanpak van crises gaat het best met een werkwijze die aansluit bij de dagelijkse praktijk. Verantwoordelijkheden en taken binnen de provincieorganisatie blijven tijdens crises daarom zo veel mogelijk bij de organisatieonderdelen waar ze in normale omstandigheden ook liggen.

Een schema van de crisismanagementorganisatie Drenthe, met daarin ook aangegeven de provinciale rampenstaf, is weergegeven in een organigram (zie volgende bladzijde).

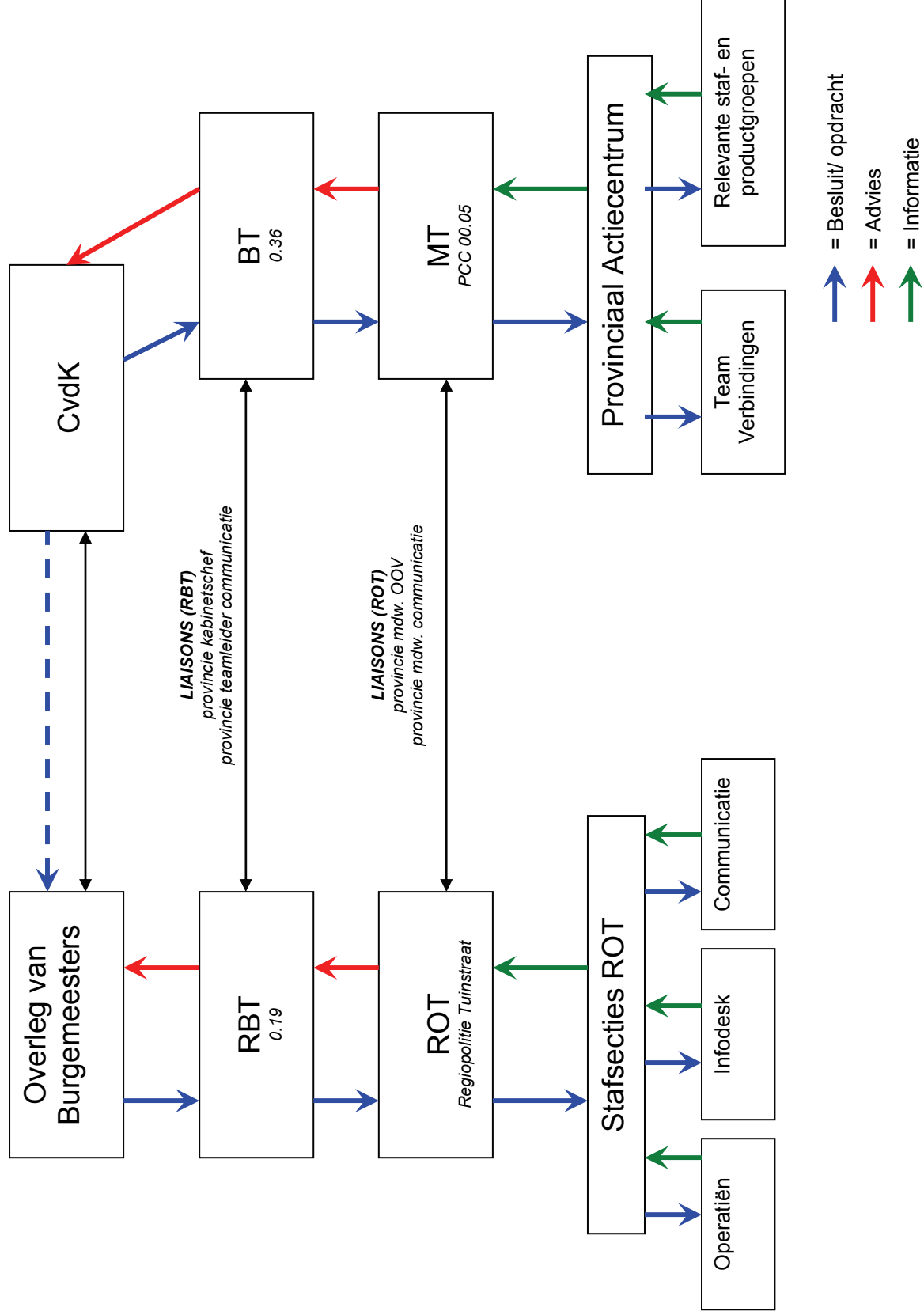
De provinciale rampenstaf van de provincie Drenthe bestaat uit:

- een beleidsteam (BT)
- een managementteam (MT)
- een provinciaal actiecentrum (PAC), met daarin ondermeer de teams verbindingen, secretariaat en facilitair.

Een draaiboek provinciale rampenstaf maakt deel uit van dit coördinatieplan.

Crisismanagementorganisatie Drenthe

10.4 Kernstaf beleids- en managementteam (BT en MT)

Indien de omstandigheden dit toelaten zal voorafgaand aan de opschaling van de provinciale rampenstaf en/of het provinciaal coördinatiecentrum (PCC) een kernstaf van het provinciale BT (**niet te verwarren met RBT!**) bijeen worden geroepen die de CvdK zal adviseren inzake de mate van opschaling.

De kernstaf bestaat uit:

- voorzitter BT, tevens hoofd rampenstaf (directeur-secretaris)
- kabinetschef
- teamleider communicatie
- juridisch medewerker BT
- beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid
- eventueel één of meer deskundigen van provinciale diensten/afdelingen (afhankelijk van de aard van het incident)
- notulist BT

De voorzitter BT, of de kabinetschef in zijn plaats, neemt het initiatief tot het bijeenroepen van de kernstaf.

Taken Kernstaf

De kernstaf beoordeelt in de beginfase de binnenkomende informatie ten behoeve van de rol van de provincie en informeert de CvdK en eventueel betrokken gedeputeerde(n). Bij een incident dat beperkt is in aard en omvang voert de kernstaf de benodigde taken zelf uit. Het gaat dan om informatie uitwisseling en afstemming met betrokken partijen en het verzorgen van bijstand. De kabinetschef, of bij diens afwezigheid de piketfunctionaris kabinet, coördineert deze uitvoering en kan besluiten op te schalen en meer mensen in de rampenstaf te betrekken.

10.5 Opschaling

In eerste instantie wordt het incident behandeld door de piketambtenaar van het Kabinet van de CvdK. De piketambtenaar is 24 uur per dag, 7 dagen in de week bereikbaar. De piketfunctionaris adviseert de kabinetschef en/of de CvdK over een eventuele opschaling van de provinciale rampenstaf.

De feitelijke op- en afschaling van de provinciale crisisorganisatie is een bestuurlijke verantwoordelijkheid van de CvdK. De kabinetschef adviseert de CvdK hierin en verzorgt de op- en afschaling. De op- en afschaling wordt vooral bepaald door de aard en omvang van het incident en de noodzaak tot coördinatie tussen betrokken overheden, diensten en interne organisatieonderdelen.

In Drenthe wordt opgeschaald conform het landelijk gepubliceerde referentiekader GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure).

Het referentiekader GRIP gaat uit van de volgende coördinatiealarmen:

Coördinatiealarm	Reikwijdte van het incident
GRIP 0	Normale dagelijkse werkwijzen van de operationele diensten (routine)
GRIP 1	Bronbestrijding
GRIP 2	Bron- en effectbestrijding
GRIP 3	Bedreiging van het welzijn van (grote groepen van) de bevolking
GRIP 4	Gemeentegrensoverschrijdend, eventueel schaarste

Als er sprake is van een GRIP 4 situatie treedt de CvdK op als coördinerend bestuurder en is hij als zodanig ook voorzitter van het regionaal beleidsteam (RBT). De provinciale rampenstaf kan al in een eerdere GRIP-fase bij elkaar komen.

Regio/provinciegrensoverschrijdend

Voor de situatie dat een incident, ramp of crisis regio- of provinciegrensoverschrijdend is, is (vooralnog) geen GRIP-fase beschreven. De betreffende regio/provincie waar zich de effecten voordoen zal haar eigen GRIP-fase moeten bepalen. Dit betekent dat het crisismanagementorgaan in de regio/provincie waar zich de effecten voordoen, de eenheden voor de bestrijding van de effecten aanstuurt.

De (Drentse) opschalingprocedure wordt nader toegelicht in het boekje 'Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP), Incident- en crisismanagementorganisatie Drenthe' uitgegeven door de Regionale Brandweer Drenthe (2007).

10.6 Regionaal beleidsteam (RBT)

Los van het interne provinciale beleidsteam (waar overigens op verzoek externen als liaison kunnen deelnemen), kan ook beleidsoverleg op provinciaal niveau plaatsvinden met bestuurders van verschillende overheden/organisaties in het regionaal beleidsteam (RBT). Dit overleg wordt voorgezeten door de CvdK, die tevens de rol van coördinerend bestuurder op zich neemt. Omdat het RBT geen onderdeel uit maakt van de provinciale rampenstaf, wordt dit onderdeel in dit coördinatieplan buiten beschouwing gelaten. Het RBT staat wel nader omschreven in het 'draaiboek Provinciale rampenstaf'.

Aan dit RBT kunnen betrokken burgemeesters, rijksambtenaren, voorzitters van waterschappen en vertegenwoordigers van defensie deelnemen. Voor een beschrijving van de samenstelling, taken en alarmering van de deelnemers aan het RBT wordt u verwezen naar het boekje 'Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP), Incident- en crisismanagementorganisatie Drenthe' uitgegeven door de Regionale Brandweer Drenthe (2007).

10.7 Inzet van liaisons

Liaison van de provincie bij een andere organisatie

Ook indien er (nog) geen sprake is van het bijeenroepen van het RBT kan het wenselijk zijn dat een provinciale medewerker als liaison plaatsneemt in een nationaal, regionaal of lokaal coördinatiecentrum, bijvoorbeeld om de informatievoorziening en afstemming van en naar de provincie te bevorderen. Ook in verband met de afstemming op het gebied van voorlichting kan een liaison wenselijk zijn.

Als externe organisaties een liaison van de provincie willen uitnodigen, kunnen zij hierover contact opnemen met de kabinetschef. Indien vanuit de provincie de wens bestaat om zelf een liaison vanuit een bepaald organisatieonderdeel af te vaardigen, wordt door of namens de kabinetschef contact opgenomen met de voorzitter van het overleg of coördinatiecentrum waar de provincie als liaison aan wenst deel te nemen, met het verzoek een liaison toe te laten tot dit overleg.

De kabinetschef informeert en stemt met de betrokken organisatie in ieder geval af over:

- naam en functie van de liaison
- diens mandaat
- bij wie de liaison zich kan melden
- bij welk(e) overleg(gen) de liaison aanwezig zal zijn
- gebruik van faciliteiten van de externe organisatie

De liaison vertegenwoordigt de provincie bij externe partners en blijft dus onder het gezag en de verantwoordelijkheid vallen van het provinciaal bestuur. (Dit is anders als de provinciale medewerker bijstand of steun verleent, zie daarvoor het hoofdstuk Bijstand). Uiteraard dient de provinciale liaison zich wel aan de huisregels van de betreffende organisatie te houden.

Liaison van een andere organisatie bij de provincie

Het kan ook wenselijk zijn dat een functionaris van een andere organisatie als liaison

plaatsneemt in de provinciale rampenstaf, bijvoorbeeld om de informatievoorziening en afstemming van en naar de provincie te bevorderen of voor inhoudelijk advies.

Met name kan gedacht worden aan (vertegenwoordigers van) rijksfunctionarissen in situaties waarbij zowel de Wrzo als sectorale wetgeving van toepassing zijn. Het is dan noodzakelijk dat alle bestuurslagen op de hoogte zijn van genomen maatregelen op basis van sectorale wetgeving zodat hiermee bij de eventuele uitoefening van bevoegdheden op basis van de Wrzo, of van andere relevante wetgeving rekening gehouden kan worden.

Als externe organisaties een liaison naar de provincie willen afvaardigen, kunnen zij hierover contact opnemen met de kabinetschef.

Indien vanuit de provincie de wens bestaat om zelf een liaison van een bepaalde organisatie uit te nodigen, wordt door of namens de kabinetschef contact opgenomen met de voorzitter of directie van de betreffende organisatie met het verzoek een liaison af te vaardigen.

De kabinetschef informeert en stemt met de betrokken organisatie in ieder geval af over:

- naam en functie van de liaison
- diens mandaat
- bij welk(e) provinciaal overleg(gen) de liaison aanwezig zal zijn
- bij wie de liaison zich kan melden
- gebruik van provinciale faciliteiten

De liaison vertegenwoordigt zijn organisatie bij de provincie en valt niet onder provinciaal gezag. De liaison dient zich wel aan de huisregels van de provincie te houden.

10.8 Inzet van provinciale functionarissen

Zoals aangegeven kunnen functionarissen van diverse provinciale organisatieonderdelen deel uitmaken van de provinciale rampenstaf. Daarnaast kunnen provinciale medewerkers ook op andere manieren direct of indirect bij bestrijding van incidenten of crises betrokken worden (zie bijvoorbeeld het hoofdstuk Bijstand) en kunnen zij in die verschillende rollen van verschillende gezagsstructuren deel uitmaken.

Deelname aan de provinciale crisisorganisatie

Provinciale deskundigen, bijvoorbeeld op het gebied van milieu, water, wegen en kanalen, landelijk gebied en verkeer en vervoer, kunnen als adviseur deelnemen aan het provinciale MT of BT. Ze moeten in deze hoedanigheid niet gezien worden als (operationele) diensten die deelnemen aan de rechtstreekse bestrijding van een ramp.

Deze provinciale functionarissen nemen deel aan het overleg binnen het BT of MT om het provinciebestuur in het algemeen en de CvdK in het bijzonder te adviseren over de rol en bevoegdheden die het provinciebestuur zelf bij een bepaalde calamiteit heeft of zou kunnen krijgen en hoe deze uitgeoefend zouden kunnen of moeten worden.

Om adequaat te kunnen adviseren, verzamelen de provinciale functionarissen relevante informatie uit het veld en stemmen af met netwerkpartners. De functionarissen staan in het kader van hun deelname aan de provinciale crisisorganisatie onder het gezag van de CvdK (zie art. 12 Wrzo).

Uitvoeren van provinciale taken/ werkzaamheden op locatie (plaats incident)

Bij bepaalde incidenten of crises heeft de provincie specifieke, eigen bevoegdheden. Voor de uitoefening hiervan zijn soms provinciale ambtenaren ter plaatse aanwezig, bijvoorbeeld om de ernst van de situatie op te nemen, informatie te verzamelen of om namens GS of CvdK een bevel te overhandigen.

Bij de uitoefening van deze taken staan de betreffende provinciale ambtenaren onder gezag van het provinciaal bestuur.

Deelname aan de daadwerkelijke bestrijding van een ramp

Op het moment dat er vanuit bepaalde provinciale organisatieonderdelen rechtstreeks wordt deelgenomen aan de bestrijding van een ramp, staan de betreffende medewerkers in beginsel onder het gezag van de burgemeester die het opperbevel heeft. Zo zullen provinciale medewerkers die betrokken zijn bij het beheer van provinciale wegen, van de burgemeester een opdracht kunnen krijgen om wegen af te zetten.

Indien er vanuit provinciale organisatieonderdelen op verzoek van een burgemeester bijstand wordt verleend, staan de betreffende functionarissen ook onder gezag van de burgemeester.

Provinciale medewerkers met taken op het gebied van nautisch beheer of vaarwegen kunnen ook opdrachten krijgen van waterkwaliteits- of kwantiteitsbeheerders (bijvoorbeeld waterschappen), indien deze in het kader van hun eigen bevoegdheden noodmaatregelen treffen bij gevaar voor waterstaatswerken.

In dergelijke situaties fungeren de hoofden van de betreffende provinciale diensten of afdelingen als aanspreekpunt voor de provinciale medewerkers in het veld die aan de bestrijding van de ramp deelnemen en onder het lokale gezag vallen. Deze laten informeren de stafsectie Informatievoorziening en/of de vertegenwoordiger van de betreffende dienst of afdeling in het Beleidsteam over de ondernomen activiteiten, zodat hier met betrekking tot de inhoudelijke advisering aan het provinciaal bestuur over de uitoefening van eventuele provinciale taken rekening mee gehouden kan worden.

10.9 Huisvesting en bereikbaarheid

De provinciale rampenstaf verricht zijn werkzaamheden doorgaans in het provinciaal coördinatiecentrum (PCC) in het Provinciehuis te Assen. De leden van de provinciale rampenstaf kunnen, in principe, zowel binnen als buiten kantooruren binnen een uur in het PCC aanwezig zijn.

Externe betrokkenen worden onder verantwoordelijkheid van de kabinetschef geïnformeerd over het operationeel zijn van het PCC. De bereikbaarheidsgegevens van het PCC zijn in de bijlagen opgenomen. Ook kan altijd (24x7) telefonisch contact gelegd worden via de piketfunctionaris Kabinet.

Provinciaal Coördinatieplan
voor de bestrijding van rampen en zware ongevallen
in de provincie Drenthe

BIJLAGEN

Bijlage 1 Bereikbaarheidsregelingen en telefoonlijst

Provinciale rampenstaf

Algemeen

De provinciale rampenstaf (of delen daarvan) wordt in opdracht van de CvdK bijeen geroepen. De uitvoering geschiedt namens de directeur-secretaris, door of namens de kabinetschef.

Alarmering

Ten behoeve van een goede alarmering van leden van de provinciale rampenstaf is een alarmeringslijst opgesteld waarin de telefoonnummers van de diverse leden staan vermeld. Op deze lijst staan naast de zakelijke zoveel mogelijk ook de privé en de mobiele nummers vermeld.

Consignatie

Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de directeur-secretaris, of namens hem de kabinetschef, de leden van de provinciale rampenstaf opdragen ook buiten kantooruren bereikbaar en beschikbaar te blijven.

Provinciale eenheden

Algemeen

Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de directeur secretaris, of namens hem de kabinetschef, de afdelingsmanagers van de provinciale organisatie (namens de CvdK) verzoeken een bereikbaarheidsregeling voor hun afdeling op te stellen.

Alarmering

De afdelingsmanagers dragen zorg voor een vast aanspreekpunt voor hun afdeling en stellen dit bekend bij de kabinetschef.

Consignatie

Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven kunnen de afdelingshoofden hun medewerkers opdragen ook buiten kantooruren bereikbaar en beschikbaar te blijven.

Telefoonlijst

De telefoonlijst wordt regelmatig geactualiseerd door het Kabinet. In het Hulpverleningsregister zijn gegevens beschikbaar van alle relevante organisaties.

Bijlage 2 Begripsomschrijvingen

De gegeven omschrijvingen zijn grotendeels ontleend aan de begrippenlijst behorend bij het handboek "Voorbereiding Rampenbestrijding van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van juni 2003.

Aanwijzing

Door de CvdK c.q. de minister van BZK krachtens de wet genomen beslissing met als doel richting te geven aan het door de burgemeester te voeren beleid bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen.

Beleidsteam

Orgaan, waar binnen onder voorzitterschap van de burgemeester of CvdK besluitvorming, beleidsbepaling en beleidscoördinatie plaatsvindt.

Bevoegd gezag

Al naar gelang de van toepassing zijnde wettelijke bepaling de burgemeester, de commissaris of de minister van Binnenlandse Zaken (in buitengewone omstandigheden in bepaalde gevallen de militaire gezagsdrager).

Bijstand

Aanvullend potentieel van buiten de eigen dienst, aangevraagd door het bevoegd gezag.

Coördinatiecentrum

De plaats waar de (coördinerend) bestuurder en zijn rampenstaf zijn ondergebracht (gemeentelijk, danwel provinciaal in te richten).

Coördinerend bestuurder

Een vooraf aangewezen bestuurder (i.c. de CvdK), die zorgt voor intergemeentelijke afstemming bij rampen met een bovenlokaal karakter, die de betrokken burgemeesters ondersteunt als opgeleide adviseur en die het regionaal beleidsteam voorziet.

Crisis

Een ernstige verstoring van de basisstructuren dan wel aantasting van fundamentele waarden en normen van het maatschappelijk systeem.

Evacuatie

Een door de overheid gelaste verplaatsing van groepen personen met daaronder begrepen: vervoer(sbegeleiding) , opnemings, verzorging en terugkeer van deze groepen en de nazorg daarvan.

Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure (GRIP)

Uitwerking van het opschalingsproces in coördinatiealarmfasen. Elk coördinatiealarm heeft zijn eigen kenmerken, die gebaseerd zijn op de bijbehorende taken, bevoegdheden of verantwoordelijkheden.

Hulpverlening

Het geheel van de te nemen maatregelen die door de brandweer, politie, ambulancedienst en bijstandsverlenende eenheden moeten worden getroffen t.b.v. het verplaatsen en redden van mensen, het afvoeren van slachtoffers, het blussen van branden en het beperken van de gevolgen van een ramp.

Ondersteuning

Het geheel van secretariële, logistieke en verbindingstechnische voorzieningen, dat ten doel heeft een staf of een beleidsteam te laten functioneren.

Operationele leiding

De bevoegdheid tot het in opdracht van de burgemeester geven van bindende aanwijzingen aan commandanten/hoofden van de bij de rampbestrijding samenwerkende

zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten/hoofden van de diensten aangaande de wijze van uitvoeren van de taken.

Opperbevel

Opperbevel duidt op twee samenhangende notities: enerzijds de politieke en bestuurlijke verantwoordelijkheid, anderzijds de zeggenschap over een ieder die aan de (ramp)bestrijding deelneemt, zulks in het bijzonder met het oog op een goede coördinatie.

Provinciaal Coördinatiecentrum

De plaats waar de CvdK en zijn provinciale rampenstaf zijn gezeteld.

Provinciale rampenstaf

Een door de CvdK samengesteld orgaan, dat hem bijstaat bij zijn coördinerende en bijstandregelende taak in de rampenbestrijding.

Ramp of zwaar ongeval

Een gebeurtenis,

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate bedreigd worden, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillend disciplines vereist is om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampenbestrijding

Het geheel van overheidsmaatregelen ter bescherming van de bevolking en gericht op de beperking of verzachting van de gevolgen van grote ongevallen en rampen.

Bijlage 3 Afkortingen

AID	:	Algemene Inspectiedienst (ministerie van LNV)
Bgm	:	Burgemeester
Birzo	:	Besluit Informatie inzake Rampen en Zware Ongevallen
BOT-MI	:	Beleidsondersteunend team milieu-incidenten
BT	:	Beleidsteam (provinciale rampenstaf)
BZK	:	(ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CCB	:	Conflict- en crisisbeheersing (politie)
CvdK	:	Commissaris van de Koningin
CMK	:	Centraal meldpunt milieuklachten
CwUt	:	Coördinatiewet uitzonderingstoestanden
DCC	:	Departementaal coördinatiecentrum (ministeries)
EC	:	Economisch commissaris
ERC	:	Expertisecentrum voor risico- en crisiscommunicatie
GGD	:	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GHOR	:	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GS	:	(college van) Gedeputeerde Staten
HID	:	Hoofdingenieur-directeur (Rijkswaterstaat)
IBT	:	Interdepartementaal beleidsteam (ministeries)
KB	:	Koninklijk besluit
KB	:	Korpsbeheerder (politie)
KC	:	Korpschef (politie)
Kew	:	Kernenergiewet
KLPD	:	Korps landelijke politiediensten
KMAR	:	Koninklijke Marechaussee
LNV	:	(ministerie van) Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LOCC	:	Landelijk operationeel coördinatiecentrum
MBT	:	Ministerieel beleidsteam
MP	:	Minister-president
MT	:	Managementteam (provinciale rampenstaf)
NCC	:	Nationaal crisiscentrum
NWV	:	Noodwet voedselvoorziening
OOV	:	Openbare orde en veiligheid
PAC	:	Provinciaal actiecentrum
PCC	:	Provinciaal coördinatiecentrum
PCP	:	Provinciaal coördinatieplan
RBT	:	Regionaal beleidsteam
RIT	:	Rampen identificatieteam
RIVM	:	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RMC	:	Regionaal militair commando
SGBO	:	Staf grootschalig en bijzonder optreden

VenW : (ministerie van) Verkeer en Waterstaat
VROM : (ministerie van) Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Wbb : Wet bodembescherming
Wbbbg : Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag
Wm : Wet milieubeheer
Wrzo : Wet rampen en zware ongevallen
Wvb : Wet verplaatsing bevolking

Bijlage 4 Verzendlijst

Extern:

- Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2)
- Commissarissen van de Koningin in 11 andere provincies (11 × 2)
- Burgemeesters van de gemeenten in de provincie Drenthe (12 × 2)

- Voorzitter van de gemeenschappelijke regeling RBD/GHOR (1)
- Korpsbeheerder Regiopolitie Drenthe (1)
- Commandant Regionale Brandweer Drenthe (2)
- Regionaal Geneeskundig Functionaris Drenthe (2)
- Korpschef Regiopolitie Drenthe (2)

- Dijkgraaf waterschap Hunze en Aa's (2)
- Dijkgraaf waterschap Noorderzijlvest (2)
- Dijkgraaf waterschap Reest en Wieden (2)
- Dijkgraaf waterschap Velt en Vecht (2)
- Hoofdofficier van Justitie (1)
- Regionaal militair commandant Noord (1)

- Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1)
- Minister van Verkeer en Waterstaat (1)
- Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (1)
- Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (1)

- Hoofd NCC (2)
- Hoofd LOCC (2)

Intern:

- Leden van Gedeputeerde Staten
- Leden Provinciale Staten
- Directeur-secretaris en plv. directeur-secretaris
- Griffier der Staten
- Managers afdelingen provincie
- Leden van de provinciale rampenstaf
- PCC

